

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasabos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesítő
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherczeg-ut 22. m.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

STAUBER JÓZSEF

Szerda, szeptember 4.

Mai számunk főbb közleményei:

A török-olasz béke.
Nyilvános árlejts a mozi jogokra.
Betétek kifizetését megtagadó bank.
Bécsben a világ katolikusai.
Gyilkos színész.
Tehetetlen a párisi rendőrség.
Gyöngyön vett barát.
Főuri nász.
Katonai előkelőségek a királygyakorlaton.
Arad tanácsa a hadi pilótatelepért.
Aranybányák, amelyekben találtak aranyat.
A ciankális főhadnagy válopöre.
Sikkasztó főtisztviselő.
Fegyházra ítelt merénylet.

A katonai repülő-iskola.

Arad, szeptember 3.

Attól a naptól fogva, hogy Santos Dumont az első aeroplánon a levegőbe emelkedett, kétségtelen volt, hogy a repülőgépek a kísérleteken túl legelőször hadi célokra fognak szolgálni. Az antimilitaristák bizonyára szomorkodtak azon, hogy a technikanak minden új vívmánya, a zsenialitásnak minden nagybbszerű fölfedezése az öldöklés, a „tömegmészárlás tudományát” tökéletesíti, — de ebben az egyben, amit a militarizmus kapott, azt vissza is adta. Mert ép a repülőgépek katonai alkalmazása által fejlődött, tökéletesbedett az aviatika. A mint valaha az egyház a művészeteket táplálta, úgy járt most a kezére a technikanak a hadsereg, a maga anyagi és egyéb erőivel. A hadseregnek volt módjában új és újabb szerkezetű légi járműveket szerezni, tisztjei közül az arra vállalkozókat

ügyes pilótákra képezni ki. És ha ezen az uton a repülőgépek — talán nem is nagy időmulva, — annyira tökéletesek, biztosak, könnyen kezelhetők lesznek, hogy a közlekedés eszközeivé válhatnak, akkor ezt meg is lehet köszönni a militarizmusnak, ép úgy, mint azt, ha a hadgyakorlatok kedvéért elsőrendű műutat kapnak a sártengerben uszó vidékek.

A hadseregnek és az aviatikanak ez a kapcsolata teszi jelentőssé azt a tervet, amely a legutóbbi napokban kezdett komolylyá érni: hogy Aradon katonai pilóta iskolát szervezzenek. Megvalljuk, amíg ez a pilóta-iskola olyan projektumnak volt a magva, mint a minőt a fiatal Teleky gróf tárt a város elé, nem nagyon lehetett rajta lelkesedni. Hogy a csálai erdő alatt újabb Rákos legyen, félig guruló, félig pedig a kellő motor nélkül szükölködő igazi repülőekkel, a kiknek bohémnyomora ríktó ellentétbe állítja a magyar érzéketlenséget azzal az energikus fölbuzdulással, a mely Németországban az összetört Zeppelinek helyébe közadakozásból egyre, kitartóan építi föl az újakat, — mindez, ismételjük, nem látszott nagyon kíváncsnak, és a város talán csak azért nem tagadta meg Teleky gróftól, amit kért, nehogy olybá tűnjék föl, mintha az aviatika jelentőségét nem tudná értékelni.

A hadi pilóta-iskola azonban nem lesz magánvállalkozás, rajongók és praktikusok kísérletező telepe, hanem intézmény, még pedig a hadseregnek egyik legjelentősebb intézménye. A mezőhegyesi gyakorlatok egyes részletei is mutatják, hogy a had-

sereg milyen nagy arányokban illeszti a harc-tudomány keretei közé az aviatikát, mintegy hirdelve az elméletet: A jelen azé a nagyhatalomé, a melynek legjobb ágyui vannak; a jövő azé, a melynek legjobbak a repülőgépei és a pilótái. Az aradi hadi-pilóta iskola, amely a bécs-ujhelyihez hasonló lenne, egyre több pilótát és repülőgépet foglalkoztatna, és ilyen módon nemcsak katonai, hanem technikai középonti intézmény lenne. Hivatását emelné az, hogy a polgári pilóták kiképzésére is módot adna.

Az ügy érdeméhez méltó sietséggel és komolysággal vette a kezébe az ügyet a tanács, a mikor a hadügyminisztérium léghajós osztályának levelére rendkívüli ülésre jött össze, és ezen megtette a lépéseket arra, hogy minden előfeltétel, a melytől a pilóta-iskola föllállítását függővé teszik, meglegyen és akadálytalanul rendelkezésre álljon. Az aviatika igaz, őszinte küzdőjeként jár el Teleky Tibor gróf, aki hír szerint, készséggel mond le azon előjogokról, amelyeket a város közgyűlése neki megadott és kilátásba helyezett, — csak-hogy ezek a hadi pilóta-iskola létrejöttét ne késleltessék.

Anyagi áldozat nélkül természetesen nem megy a dolog. De az anyagi áldozat sokkal kisebb, mint a minőt azelőtt például egy kaszányáért kinaltunk és dobtunk oda, azzal az áldozatkészséggel pedig egyáltalán nincs arányban, amelylyel egy-egy főiskolát akarnak városaink megszerezni. A katonai repülőiskola pedig a kilátások szerint a jövőnek nagyszabású intézménye lesz, amely

A madarak barátja.

Irta: Móricz Pál.

A tarlót őszi vetés alá szántogatják. A kukoricatáblák pántlikás levelei szárazon zörögnek. Ritkul a szőlőlevél. A tökéről szüretre éretten duzzadoznak a fürtök. Vörös és sárga színhullámok ömlenek át a hervadó ligeteken. A szél, mely tavaszkor szerelmesen simogatja, ölelgeti a virágok, a fák megújuló hamvas zöld pompáját, most rejtelmes orpmadárként támad az erdőkre. Csattogó szárnycsapásaitól porba hullanak a lombok. Megkezdődik a hajsz a rónák-mezők négylábu és szárnyos vadjaira is. Harciasan ropognak a vadászpuskák. Az én lelkem is visszaszáll a pusztára. Odakint a Hortobágyon élt egy bölcs, mégis gyermeklelkű férfi, aki vaderkölcösü emberektől és állatoktól kefélgetett tanyaházában nem tűrte meg a lövőfegyvert. Hadilában állott a vadászokkal, még az országosan ösmert vendégszeretetét és barátságát is megvonta az oktanul kegyetlenebbektől.

Dely Mátyásban — mert ismét felöle akarok beszélni — a nagy trétálkozót, a szikrázóan ötletes pusztai különcöt látták, látják ma is sokan. Pedig nevető álarcával, gyakori nyersségével az emberszeretet legmélyebb érzéseit rejtegette Dely; sőt a nagylelkűket jellemző gyöngédségét kiterjesztette a védtelenebb teremtményekre, az úgynevezett oktanul állatokra is. Ezt a ritka természetes nagyeszü és akaraterős férfilelket — bizonyára — a gyöngék, az elhagyottak

iránti legbensőbb vonzalmak vitték a sokaktól sokkal lekiicsinyelt pályájára, az állatorvosi pályára is. Nem a különység telepítette őt ki a Hortobágyra, hanem kiment, mert az a maga sorsára, vadságára hagyott kis ősmagyar világ, alkalmas teret nyitott a hasznos működésre és amit Masznyik Endre dr. Tolsztojról írt, a mi Dely Matyi bátyáinkra is ráillik: „élt parasztjai között, mint testvér, testvérei között, odaadva nekik mind, amiye csak volt, élt a közjóért dolgoztatva. Fáradozva s szenvedve...” Igaz, hogy olyan üldözöttesekben, kiátkoztatásokban nem volt része, mint a jasznapoljanai remetének, de a felreértés, a melőzés, a családások tuskéiból a magyar tolsztojánistának is kijutott.

A Hortobágygyal szomszédos Tiszacsegeről doktor Dely Mátyásnak egyik legrégibb ösmerője, öreg Kardos Géza nyugalmomba vonult gyógyszerész, földbírtokos, megkapó jellemzéseket és adatokat közölt velem Dely felől.

— Dely Mátyás — ugymond — a hortobágyi pusztán lakott ugyan, de azért nemcsak a szomszéd községnek és gazdálkodásoknak volt állatorvosa, hanem a szomszéd vármegyékben is, a honnét a gyógyszereket legtöbben én tölem vásárolták. Alkalmam volt így őt megismerni, nemcsak mint értelmes állatorvost, hanem mint embert is alaposan. Orvosi, mint emberi hiva'ásának ugyanegy volt az alapja: az önzetlen felebaráti szeretet, az ember erejét felülhaladó szorgalom. Sohasem azt nézte, hogy tudománya, fáradsága pénzzel legyen megfizetve, hanem hogy a nép-

nek használjon, hanem hogy a népet minden alkalommal oktassa. Épen azért a szegényebb és kisebb gazdálkodóknak mindig díj nélkül gyógyított, hogy a Hortobágy vidéki hátramaradt szegény magyar néppel megkedveltesse és megösmertesse az állatorvosi tudomány hasznát.

A Hortobágy és alföldi nagy vidékének parasztjai között más neve nem volt Delynek, mint „Dely apánk.” A csodálatos dolgok iránt érzékeny és hálás parasztok adták Delyre „a madarak barátja” elnevezést is. A csegei öreg gyógyszerésznek télen beszélgették el a faluba beszo-
rult pásztorok:

— Bizony, Dely Mátyás uramat a vadmadarak is szeretik, kint a pusztán a kocsijával úgy járkál a tuzoksereg között, mint a tanyai gazda a pulykái között.

Kint a pusztán a bibic a leglármásabb madár. Ha ember tűnik fel a láthatáron, a gyanakvó madár mindjárt a legéktelenebbül sikong és jajveszékél. A hortobágyi pásztorok tanúsága szerint Delyhez a bibicék is ragaszkodtak. Bátran mehetett a fészkhöz, sem nem sivalkodtak, sem fel nem repültek, még a pacsirta is tovább ült a tojásán vagy bizalommal melengette gyenge fiacskait a Dely szemé előtt. Ha pedig ragadozó madarak üldözték az apró szárnyasokat, amikor Dely a pusztán kocsiázott — ezeket én magától Delytől is hallottam nemrég — a pacsirták és egyéb aprószentek a vállára, kalapjára, ölébe szállottak és csipegetve, pihegetve úgy kérték az oltalmát. Az

könnyen adhat alkalmat arra, hogy mellette új, nagyjelentőségű iparág verjen gyökeret.

A tanács megtette az intézkedéseket és óhajtott volna, ha a hadvezetőség a város készségét és áldozatait méltányolná és nemcsak a hadsereg, hanem a magyar aviatika érdekében megvalósítaná a tervbe vett intézményt, amelynek bizonyára alkalmas, ipari viszonyainál fogva is megfelelő otthona lenne Arad.

Nyilvános árlejtés a mozi jogokra.

— Az új szabályrendelet tervezet. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

A július havi törvényhatósági bizottsági közgyűlés azt a megbízást adta a tanácsnak, hogy az akkor bemutatott mozgósínház jog kezeléséről szóló szabályrendelet tervezetét dolgozza át, tárgyalassa le azt a jogügyi bizottsággal és úgy terjessze valamelyik őszi közgyűlés elé. A tanács egy ad-hoc bizottságra bízta ezt a munkát, amely Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok elnökletével ma tartott ülést és foglalkozott a mozi szabályrendelettel.

Pontontként revidiálták ugyan a szabályrendeletet, amelynek, mint azt annak idején megírtuk a lényege az, hogy a város közönsége a mozgósínház jogát értékesíti, de véglegesen nem szövegezték meg a pontokat, hanem megbízták ezzel Jegessy Károly dr. tb. főügyeszt.

A tanács időközben a rendőrhatalóságnál öt mozi engedélyt váltott azzal a céllal, hogy ezeket vállalkozóknak bérbeadja. A szabályrendelet első pontja kimondja, hogy csak Arad város közönsége lehet jogtulajdonos. A második szakasz kijelenti, hogy a színházra való tekintettel a város is csak öt új jogot szerezhethet és a már meglevő két színházzal együtt hét mozgósínház színháznál Aradon több nem lehet. Az új színházakból a Ferenc József városra egy, a belvárosra egy, Erzsébet városra és Sarkadra egy, Újtelepre-Mosóczy telepre egy és Polturára—Ségára—Gábra egy van számítva. A legfontosabb intézkedése az új szabályrendeletnek a harmadik szakasz, amely módot nyújt a város közönségének arra, hogy a mozi

jogot értékesíthesse, amennyiben a bérbeadást jelöli meg ennek eszközével.

A bizottság a júliusban bemutatott szövegezést egyelőre érintetlenül hagyta, mert nem volt egységes nézet a bérbeadás módját illetően. Jegessy dr. a nyilvános árlejtés szükségességét hangsúlyozta, ezzel szemben Lőcs tanácsnok azt óhajtja, hogy adassék mód a szabad kézből való bérbeadásra is. Sarlot főkapitány is a nyilvános árlejtés mellett foglalt állást, mert — ugymond — elejét veszik a sokféle befolyásolásnak, protekció igénybe vételnek. Azonban már a törvényhatóságban megnyilatkozott felfogásból, de a hivatalos körök véleményének ismerete után is az mondható, hogy a jogügyi bizottság is, de a törvényhatósági bizottság bizonyára ezt a szakaszt, úgy fogja megszövegezni, hogy abból minden kétséget kizárólag kitűnjék, hogy kizárólag csak nyilvános árlejtés útján adható bérbe a mozgósínház felállításának a joga.

A negyedik szakasz végül intézkedik afelől, hogy a bérjövdelem egy meghatározott kulturcélú szolgáló alapon gyűjtendő össze. Ha Jegessy dr. elkészült a végleges szöveggel, akkor a jogügyi bizottság elé kerül a szabályrendelet tervezet.

A török-olasz béke.

— Az alkudozások folytatása. —

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, szeptember 3.

Konstantinápoly. A hivatalos és más jól értesült körökből származó értesülések szerint Svájcban még mindig tart a békeltárgyalás, melynek kimenetelét azonban előre megjósolni nem lehet. Mindazáltal úgy látszik, hogy az első napokban uralkodott teljesen pesszimiztikus felfogás már eloszóban van.

Mint az Almedar értesül, Olaszország vezető körei ama kívánságuknak adtak kifejezést, hogy a török külügyminisztérium vezetését muzulmán ember vegye át, hogy ennek következtében a tripolisziak nagyobb bizalommal legyenek az iránt, hogy jogaik kellő figyelembe fognak részesülni.

Egy híresztelés szerint Nuradungian, a mostani külügyminiszter állást cserél Resid kereskedelemügyi miniszterrel, a volt bécsi nagykövettel. Nuradungian örmény ember és keresztény.

Konstantinápoly. Kiamil basa egy újságírónak arra a kérdésére, vajon elvállalja-e a nagyvezérséget, ezt felelte:

— Nem akarok az az ember lenni, aki a békét megköti. Nem akarom, hogy még egyszer az a szemrehányással illessenek, hogy muzulmán földet idegeneknek átengedtem.

A békeltárgyalásról a basa ezeket mondta:

— Attól félek, a tárgyalás nem fog egykönnyen eredménnyel járni, talán sohasem, amíg Olaszország az annexió dekrétumhoz ragaszkodik.

Kiamil basa végül azt mondta, hogy a szófia háborús izgatás nem érdemel különösebb figyelmet.

Párisból jelentik: Az a hír mintha Olaszország és Törökország között a legközelebb fegyverszünet állana be, mint illetékes helyről kijelentik aligha felel meg a valóságnak, miután egy ilyen esemény előtt konstantinápolyi kormányválságnak kellene bekövetkeznie.

Konstantinápoly. Tegnap nyílt meg a komité kongresszusa, a melyen sok volt képviselő is résztvett. A kongresszus négy osztályban tanácskozott, az első osztály a békéről és Berchtold gróf javaslatáról, a második az új választásról és a közigazgatásban követelt személyváltozásokról, a harmadik az állami pénzügyekről és a negyedik a komité-párt egységéről és az alkotmány módosításáról. Az utóbbira vonatkozóan erős csoport a parlamenti rendszerről az egyszerű alkotmányos rendszerre való átmenetelt indítványozta, a mely szerint képviselők mandátumuk tartama alatt nem vállalhatnak miniszteri állást.

Konstantinápoly. A montenegrói határrendezés dolgában kiküldött bizottság tegnap Nuradungian elnöklésével összeült. A tanácskozásban részt vett Giers orosz nagykövet, Konjatovszki ezredes osztrák és magyar katonai meghatalmazott. Plamenac montenegrói követ és több török tiszt és polgári szakértő.

Konstantinápolyból jelentik: Vanban Miraiha bandája nagy vérengzést vitt véghez. A vani hercegerek jelentette a kormánynak, hogy a rablóbandák Urdszfalvát megrohanták, öt férfit és nyolc asszonyt meggyilkoltak és több házat felgyújtottak. A kormány utasította a válit, hogy azonnal hirdesse ki az ostromállapotot.

oltalmazójukban nem is csalódtak soha; Dely egy zsebbeli üvegben mindig hordott magával borosvizet és megitta a fáradt madárkát a tenyerébe töltött borosvizet. A szárnyas aprószenek azután magukat kipihenve üdén, vidáman repültek tovább.

A csegei gyógyszerészék oly sok érdekes dolgot hallottak már a Dely Mátyás és a madarak ezen csodás barátságáról, hogy legalább a tuzokokat illetően ki akarták tapasztalni ezt a csodálatos barátságot és vonzalmat. Kardos Gézaék ketten, egy orvos volt a másik vadász cimbor, kigyalogoltak Csegéről és Hortobágyra. Matyi bátyánk örvendezett a vendégeknek, csupán a vadászpuskák látására ráncolta össze homlokát és mindjárt bele is vágott egy prédikációba.

— Fiúk, tudom én azt, hogy a teremő a madarakat az emberek élelmére is teremtetten, de tudjátok meg ti is, hogy én meg minden madár legyilkolásának ellensége vagyok, azért — ha szerettek — a bibicet, meg a többi rovarpusztító madarat meg ne löjjelek, különben vége köztünk minden barátságunk. A lakásomba soha be nem tesztetek a lábatokat...

A két vadász oldalba lökte egymást, sőt kez is fogtak a hortobágyi orvossal:

— Jól van, jól Matyi barátunk. Ime kezét adunk rá, hogy nemcsak a hortobágyi pusztán, de máshol sem bántjuk a pártfogoltjaidat. Sőt becstelünk fogadjuk, hogy egyetlen tollaszálát sem érintjük a madaraidnak, hanem igéred meg te is, hogy teljesíted a mi mostani kérésünket.

Dely Mátyás, ahogy mindig szokta, kezét végighúzta a homlokán és kis ideig tartó gondolkodás után kibökte:

— Teljesítem. Adjatok elő!

— Látnod, kedves öregem, mi gyalog jöttünk ki Csegéről — mondották a furfangos vadászok — hát add ide a kis kocsidat a lovaddal, hadd nézzünk széjjel a pusztán; no meg ha lehet, ne fáradjunk legyen hiába, tuzokot is szeretnénk löni...

Az öreg nagyot sóhajtott:

— Megígertem, Szavamat tartom; de előre bánom, hogy vaktába lekötöttem magamat. Azok a szerencsétlenek ösmerik a fogatomat s bevárnak bennőtöket; így talán vége lesz a velők való barátságomnak is? — Mindamellel befogatott az öreg ur, a küszöbről még csak annyit mondott: — Átok rátok! — azután szomorodottan befordult a lakásába.

A csegei vadászok jó szerencsével jártak. Alig két kilométernyire már rátaláltak az aranyárga napkeleti madarak táborára. Volt százötven főnyi, vagy talán még több tuzok is a gyönyörű falkában. A hortobágyi orvos ösmerős fogatját tényleg közelre bevárták. Azonban egyszerre csak alig husz lépésnyi távolságról szédületes zúgással felrebbent, szárnyra kapott, neki iramlott a lomha csapat, mire a két vadász jó puskájával a szárnyrakelt tömegbe duplázott:

— No, most csak lesz tuzokpecsenye — magokban mind a ketten fellelkesedtek. Elmorajlott a puffanás, elszólt a puskaporfüst, hát nem hogy lelőtt tuzokot, még tuzoktollat sem láttak a pázsiton...

A vadászok kimeredt szemmel bámultak a

messzeségben elmosódó tuzokfalka után. Majd csodálkozva néztek egymást. Az orvos szólalt meg előbb. Elnevette magát:

— Cimborám ez már nincsen másként, minthogy megfogott bennünket annak a vén betyárnak, a madarak barátjának az átka...

A felsült vadászok meghunyászkodva kocsiztak a hortobágyi orvoslakhoz. Dely Mátyás a ház előtt várta őket:

— No fiúk, hol a tuzok?

— Tuzok az nincsen! Még tollát sem hoztunk — felelte a csegei emberorvos boszusan.

— Pedig hiszen szörnyűmód durrogattatok — az öreg ur nevette a vadászokat — node gyertek be, készen az ebéd. A jó ebédnél, a jó bor mellett tréfásan faggatta a vadászokat Dely: — bevárták-e a tuzokok, hogy közéjük jusson a fogatom?

— Dehogyan is — mondotta a csegei patikus

— alig husz lépésről oly veszekedettül repültek fel, mintha már közibük lövöldöztünk volna.

— Hala Istennek — a hortobágyi állatorvos elkomolyodottan folytatta — meglátták a veszők, hogy nem én ülök a kocsin s így legalább megmarad köztünk a jóbarátság. Szegényekre szerencse, hogy nem csalódtak és továbbra is bizhatnak egy nadrágos uri emberben, aki szereti őket. Mert hogy a pásztorokat szeretik, a pásztorok iránt bizalommal viseltetnek, az természetes. Hiszen ezek a jó pusztai lakostársaik még csak a botjukat sem hajintják közéjük, hanem boldogok, hogy kerülnek olyan madarak, amelyekkel megoszthatják a magányt és együtt turnek, szenvednek.

Betétek kifizetését megtagadó bank.

(Kétszázötven korona százazrek helyett.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szeged, szeptember 3.

Ismeretes hogy a Szegedi Gazdasági és Iparbank néhány hónap előtt válságba jutott. Márciusban történt, hogy Fényes Marcel, az intézet volt igazgatója eltűnt Szegedről. Azonnal rovarcsolást tartottak s megállapították, hogy a megszökött igazgatót nem csak az üzletvezetés körüli vétkes könnyelműség, hanem egyenesen bűnös manipulációk terhelik. A volt igazgató ugyanis összejátszva Zilkovits Géza szegedi lakerekeskedővel, érzékenyen megkárosította a pénzügyintézetet.

Fényesnek azóta nyoma veszett, a részvényesek pedig, nehogy pénzüket elveszzen, szanalási akciót indítottak.

A szanalásnak egyik legfontosabb aktusa volt az új vezérigazgató megválasztása. Boros Ignácot hozták el Szabadkáról új direktornak, miután Boros megígérte, hogy 50.000 korona készpénzt betétként helyez el a bajbajutott banknál, továbbá jelezz az újonnan kibocsátott elsőbbségi részvényekből 50.000 korona értékűt.

Boros Ignác megkezdte ugyan igazgatói működését, de első sorban nem helyezte el az intézetnél a beígért 50.000 korona betétet, másodszorban ezideig egy fillért sem fizetett le az 50.000 koronás részvényjegyzés után.

A válságba jutott pénzügyintézet részvényesei ezután közgyűlést tartottak, amelyen kimondták, hogy a bank a lehető legrövidebb időn belül megkezdi fizetéseit. Ennek a határozatnak azonban nem tudtak eleget tenni s így csődkérvények érkeztek be a törvényszékhez a bank ellen.

Először a Gresham biztosító-társaság kért csődöt a Gazdasági és Iparbank ellen, azonban a Greshamot sikerült rábírní, hogy a csődkérvényt vonja vissza. Ezután egy tőkepénzes következett, Schweiger Sándor, aki fölmondotta a 35.000 koronás betétjét s a fölmondási idő leteltével annak kifizetését követelte. Persze, a bank nem tudta teljesíteni a fizetést, — Schweiger tehát csődöt kért a bank ellen. Ezt a veszedelmet pedig úgy hártotta el magáról a Gazdasági és Iparbank, hogy a Schweiger Sándor 35.000 koronáját bírói letétbe helyezte.

Kiderült azonban, hogy ezt a 35.000 koronát a kis betétesek pénzéből vette el a bank. Ezeknek ugyanis szeptember 1-re ígerte a bank a fizetést, de kötelezettségének nem tudott a terminuson eleget tenni.

Pár hónappal ezelőtt a leghatározottabb formában jelentette ki a bank igazgatósága, hogy szeptember 1-én kifizeti az összes fölmondott betéteket, — tehát minden betétet, mert hiszen a bankban minden betét föl van mondva. Szeptember 1-én és 2-án tehát tömegesen jelentkeztek betéteikért a betevők. És ez történt: a bank kifizetett egyetlen, 250 koronás betétet.

Ujabb csődkérvényt egy szegedi terménykereskedő adott be a bank ellen. A Kiss testvérek szegedi terménykereskedő cég belfagjának, Kiss Bélának 18.000 koronás betéte van a gazdasági iparbankban. Kiss Béla május 20-án fölmondotta a betétet s több mint három hónap múlva, néhány nappal ezelőtt jelentkezett érte. A bankdirektor kijelentette, hogy a bank csak részletekben képes kifizetni a 18.000 koronát, — mire Kiss Béla közjegyzőhöz ment s a múlt hét keddjén Mikosevits Kanut dr. királyi közjegyző helyettesével: Huff József dr.-ral jelent meg Boros Ignác bankigazgató irodájában s így közjegyző előtt kérte Borost, hogy folyósítsák neki a kellő időben fölmondott betétjét. Boros Ignác, látható zavarban, egészen közellépett a közjegyzőhelyetteshez és halkan, szinte sugva mondta:

— Kérem, képtelenek vagyunk a fizetésre. A bank fizetése képtelen. Egyebként nem is tudhatom bizonyosan, hogy Kiss Béla-e a betétkönyv jogos tulajdonosa, mert a kérdéses könyvecske betűgyeges.

A bankigazgatónak az a határozott kijelentése, hogy „a bank fizetése képtelen”, közjegyzői okiratba került, — ezt az okiratot pedig mellékeltek ahhoz a csődkérvényhez, amit csütörtökön nyújtott be Szigeti Sándor dr. ügyvéd a törvényszéken Kiss Béla nevében, a Gazdasági és Iparbank ellen.

Boros igazgató megcáfolta a közjegyzői okiratnak azt a paszusát, amely szerint ezt a kifejezést használta volna: „A bank fizetése képtelen.”

Ezt az okiratban foglalt kitélt a bankdirektor „valótlan”-nak minősítette.

Huff József dr. közjegyző helyettes most tanukat keres, akik bizonyítsák, hogy Boros csakugyan azt mondta, hogy a közjegyzői okirat valótlan ságot tartalmaz. Mihelyt tanuk akadnak, — Huff dr. bűnvádi följelentést tesz Boros Ignác ellen rágalmazás címén.

Gyilkos színész.

— A volt szerb király barátja. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Makó, szeptember 3.

Nagy Sándor, a budapesti Magyar Színház egykori tagja, a valamikor ünnepeit népdal énekes, évek óta teljesen elzúllott és lerongyolódva, többnyire holtreszegeken járta az országot. Deliriumos körutjában tegnap ismét Makóra vetődött és mint tudósítónk jelenti, egyik ottani kocsmában mulatozás közben megtámadta Lőkös János makói gazdálkodót, egy cimbalomkulccsal agyonverte. A zúllott színészt a makói rendőrség letartóztatta.

Az eset szemtanui, de maga a rendőrség sem sejtí, hogy mi indíthatta Nagyt a borzalmassá tett elkövetésére, mert mikor a gyilkosság történt, még csak szót sem válthatott áldozatával, oly hirtelen játszódtott le az egész véres dráma. Ebből a körülményből következteti a rendőrség, hogy a gyilkosságra régen tartó harag, bosszuvágy adott okot.

A gyilkos színész igen kiváló zenei lehetőség volt. Paraszt szülőktől származott és bár nem igen iskolázott, színésszé lett. Nagyon szép érces tenorhangja volt és ezért szívesen szerződött minden színigazgató. Deák Péter szintársulatánál kezdte színészi működését, de végig boldogította talán az összes magyar szintársulatokat. Részeskedése miatt azonban minden társulattól kitétek a szűrés. Mikor aztán látta, hogy a színészt neki nem terem babérokat, más, nem kevésbé értelmet és képzettséget igénylő életpályára lépett. Zongorahangoló lett, amihez nagy zenei érzék és hozzáértés szükséges és szinte csodálatos, hogy minden zenei tanultság nélkül, tisztán hallásból, örmagától elsajátította a szükséges zenei ismereteket.

Ha szintársulatnál volt, óriási ereje miatt mindenki rettegett tőle. A hatalmas természetű, széles vállú fiatalember oly erős volt, hogy egymaga felvitte az emeletre a színházi zongorát, vagy a jelmezekkel megtöltött súlyos vasládát. Primitív képzettsége miatt a színészegyesületbe sohasem vették fel és Deák Péter is inkább szolgájanak tekintette és csak feltűnően szép tenorhangja miatt állította be a kórusba, ahol egy fejjel magaslott ki társai közül. Rendkívül ragaszkodott a gazdájához, megvédelmezte minden támadás ellen, amiért Napoleon híres mamelukja után elnevezték *Rustannak*. A szerencsétlen ember azonban folyton ivott és pedig mindig pálinkát és csak ritkán volt beszámítható állapotban. Egy alkalommal az egyik népszínmű előadása közben oly ittas volt, hogy leesett a fáról és magával rártotta a kasirozott fát is, amit a publikum természetesen hursogó kacajjal fogadott. Deák Pétertől nagyon félt, aki azonban mindent elkövetett, hogy végzetes szenvedélyéből kigyógyítsa. Amikor a Magyar Színház megnyílt Budapesten Deák protekciója folytán szerződtek kardalosnak, azonban nem bírta ki sokáig, csakhamar eltűnt és folytatta előbbi életmódját, amely aztán most oly tragikusan végződött reá nézve.

Ismerete Nagyt az egész ország és különösen „nagyot mondásairól” volt nevezetes. Hazudni úgy tudott, hogy ebben a tekintetben nagyobb tehetség volt bármelyik színésztársánál. Jeles mondásai közül különösen följegyzik abbéli előadását, melyet a szerencsétlen sorsu Sándor szerb királyról tartott, akinek — mint ő maga szerényen megjegyezte — legbensőbb bizalmas barátja volt.

VÁROS ÉS MEGYE.

Arad tanácsa a hadi-pilótatelepeért.

— Válasz Petróczy százados átiratára. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

A tanács ma délelőtti rendkívüli gyűlést tartott Varjassy Lajos polgármester elnöklésével, hogy foglalkozzék Petróczy István századosnak lapunk mai számában ismertetett átiratával, melyben jelezte, hogy a hadvezetőség Aradon pilóta iskolát szándékozik felállítani, ha a város még azzal is megsegíti a hadvezetőséget, hogy a repülő-tér planirozásán kívül a szükséges hangárokat a katonaság rendelkezésére bocsátja. A tanács örömmel vette tudomásul a hadvezetőségnek eme fontos elhatározását és maga részéről mindent elkövet, hogy a hadi-pilótatelepet Aradnak biztosítsa.

A mai ülésből nyomban választ küldött a tanács Petróczy századosnak és értesíti őt arról, hogy a város közönségénél odahat, hogy minden akadály eltávolíttassék a fontos eszme megvalósításának útjából. Közli a tanács a léghajós osztály parancsnokságával, hogy a törvényhatósági közgyűlés ugyan Teleky Tibor gróffal egy pilóta iskola létesítésére vonatkozólag megállapodásra jutott és ennek értelmében a gróf lenne köteles a hangárokat megépíttetni, azonban reméli a tanács, hogy a cél érdekében a gróf a nyert koncessziót úgy fogja értelmezni, hogy a hadvezetőség kérelmének eleget tehessen a város.

Szükségesnek tartja, hogy a wienernerustadi léghajós osztály parancsnoksága pontos terveket és adatokat szolgáltatson a tanácsnak a hangárokat illetőleg, azonban legjobban szeretné, ha egy hivatalos kiküldött jelenne meg Aradon és itt személyes tárgyalás útján jutna megegyezésre a város képviselőivel. Az átirat még a mai nap folyamán elment Wienerneustadtba. Ugy értesülünk, hogy Teleky Tibor gróf a maga részéről hajlandónak mutatkozott minden áldozatra, csak hogy Aradnak a katonai pilóta telepet biztosíthassa.

A városi autbuszok forgalma. Ma délután négy órakor Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok elnökletével az autbusz felügyelőbizottság tartott gyűlést, amelyen Szathmáry Károly főigazgató bemutatta az augusztus havi forgalom adatait. Ezek szerint összesen 247.919 utasa volt a gépkocsinak, ezekből 12 filléres 192.839, bérlet 55.080. A kocsik negyvenezer hasznos kilométert futottak, az összes bevétel 22.890 korona volt. Végül egy műszaki bizottságot küldtek ki az aradi autobilgyárban készült új két gépkocsi átvételére.

Aradvármegye jövő évi költségvetése. Aradvármegye állandó választmánya ma megtartott rövid ülésében foglalkozott a vármegye 1913. évi költségvetésével, amelyet nagyjában az idei háztartási előirányzat kereteihez híven készített el a vármegyei számvevőség. Az állandó választmány, amelynek ülésén Dálnoki-Nagy Lajos dr. alispán elnököt, nem állapította meg végleg és a törvényhatósági bizottság elé terjesztésre készen a háztartási előirányzatot. Ugyanis azóta, hogy a költségvetés elkészült, leérkezett Aradvármegyehez a belügyminiszter rendelete a közigazgatási tisztviselők fizetésrendezése és fizetési osztályokba sorozása tárgyában. A fizetésrendezéssel velejár, hogy a tisztviselők fizetések címén magasabb összeget kell beilleszteni már a jövő évi költség-előirányzatba és épen ezért a vármegye háztartásának 1913. évi költségvetését csak későbbben állíthatják össze végleges formában. A fizetésrendezés dolgában különben most az állandó választmány felszólítja a tisztviselőket, hogy jelentsek be igényeiket, amelyek alapján a törvényhatósági bizottság — valószínűleg még a szeptemberi

rendes megyei közgyűlésen — fizetési osztályokba sorozza a tisztviselőket. Csak a közgyűlés határozata után válik esedékessé, azután a megyei költségvetés megállapítása.

Az aradi diszpánzer. Az Aradon létesítendő diszpánzer részére a tanács a Lipót-utca 4. számú házban bérelt helyiségeket és azok átalakítása után a tüdővész elleni küzdelemnek eme nevezetes intézménye megkezdi október elsején működését.

A kulturpalota költségvetése. Megirtuk, hogy a kulturpalota nagyertermének bérletére eddig két ajánlat van a tanács előtt. Szendrey Mihály szinigazgató tízezer koronát, Lőrinczy Lajos alsótátrafüredi vendéglős tizenháromezer koronát hajlandó fizetni évi bér fejében. A kulturpalota költségvetésének összeállítására kiküldött bizottság ma tartott ülésében foglalkozott az ajánlatokkal, de nem javasolja, hogy a tanács azokat elfogadja, hanem azt proponálja, hogy nyilvános árverésen adják bérbe a termet, a szutterénben 16 ezer korona újabb befektetéssel létesítendő vendéglőt, a ruhatárt. Kiküldési ár természetesen nem lehet kevesebb Lőrinczy ajánlatánál, aki már kétezer korona ovadékokat is deponált és kötelező nyilatkozatot adott arról is, hogy árlejtsé esetén is fenntartja az ajánlatot. A bizottság különben ma elkészült a költségvetéssel. Zárt ülésben tárgyalta és csak annyit árultak el, hogy nyolcezer korona deficit lesz és ezt az államszegéllyel fedezi a város. Majd ha a részletes költségvetést látni lehet, akkor lesz megmondható, hogy mennyi a rózsás optimizmus a számvetésben, mely ugy szokott készülni, hogy mikor a város valamit bérbe ad, akkor mindig kiszámíthatatlan sokat ér mindaddig, míg bérbe nem akarja valaki venni. Akkor nyomban ajándékképpen kell odaadni. Különben is reális költségvetést tapasztalatok nélkül készíteni nem is lehet. Egy két év múltán tűnik ki, hogy sem a fűtés, sem a világítás nem olyan olcsó, mint azt a papiroson számították.

Gyöngyön vett barát.

— Lopott a szép asszony. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, szeptember 3.

Néhány hét előtt Budapesten járt Kittenreiter berlini ékszerész és drágakőkereskedő. Nagy mintakollekcióval érkezett, két nagy sárga bőrdíjbe valószínűs vagyont képviselt. Kittenreiter több ékszerész-céget látogatott meg s néhány napi itt tartózkodás után tovább utazott Bécsbe. Ott azután rémülettel konstataálta, hogy tízezer korona értékű gyöngye hiányzik. Rögtön visszautazott Budapestre és följelentést tett a rendőrségen. A nyomozás megindult, de a detektívek a legnagyobb erőfeszítés árán sem tudtak eredményre jutni. Már-már úgy látszott, hogy az ellopott gyöngyök ügyében nem derül világosság, amikor a napokban érdekes fordulat történt.

A nádor utcai fiókpostán megjelent egy elegánsan öltözött hölgy és egy közönséges papirborítékban nyolcezer korona értékű gyöngyöt akart feladni. A postatiszt megmagyarázta neki, hogy csak vászonborítékban lehet a küldeményt feladni, mire a hölgy eltávozott és elment Steiner nádor-utcai papirkereskedő üzletébe, ahol egy vászonborítékot vásárolt. Visszament a postára és feladta az ékszer Kittenreiter berlini címére. Amikor az ékszerész a küldeményt megkapta, nyomban Budapestre utazott és a rendőrségen elmondotta, hogy mint jutott az ellopott ékszer egy részének birtokába. Innen kezdve már könnyen haladt a nyomozás. A Steiner-féle papirgyárban alkalmazott segéd pontos személyleírást adott a vászonboríték vásárlójáról s így a detektívek hamarosan megállapították, hogy a gyöngyöt Sz. József Károly utcai ékszerkereskedő felesége adta fel. Ő lopta el a mintakollekcióból, amikor Kittenreiter náluk járt. A bűnös asszony a főkapitányságon mindent bevallott és elmondotta, hogy a hiányzó ékszereket el-

zálogosította s a pénzt barátjának adta. A férj a kárt megtérítette s így nem lesz bűnügy a dologból. De válopör igen. A férj már meg is indította.

Aranybányák, amelyekben találtak aranyat.

(A kristyóri bányaeorvos levele. — Az aradmegyei érchegeység kincsei)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

Az Aradi Közlöny Szent István-napi számában hosszabb cikk jelent meg, amelyben adataink, utanjárástunk eredményeként az Arad- és Hunyadmegyében vagyontokat elnyelt aranykutatásokról számoltunk be. Cikkünknek mintegy folytatása és részleteiben helyesbítése is ez az érdekes levél, amelyet Török Arthur dr. kristyóri tb. járásorvos és bányaeorvos juttatott el hozzánk és amelyben az érem másik oldalát a sikertelen aranykutatásokkal szemben a többé-kevésbé sikerülteket ismerteti.

— Sok aranybánya egészen jól jövedelmezett volna — fejtegeti az érdekes cikk — ha kellő tőkével fogtak volna hozzá a kiaknázásához. Így az a bánya, amelyről az Aradi Közlöny azt írta volt az „Aranyéhség Aradmegyében” című cikkben, hogy rossz menetével kevés jövedelmezősége folytán okozta egy mérnök anyagi romlását. A sorrend fordított: a bánya egész jól jövedelmezett még, amikor tulajdonosa nemcsak ennek az anyagilag tönkrement mérnöknek, hanem az összes vezető mérnököknek felmondott és ezek a szélszörű minden irányába elszéledtek. Azt remélte ugyanis a tulajdonos, hogy olcsóbb és kisebb kvalifikációval bíró emberekkel ugyanazt a célt fogja elérni. E feltevésben csalódott, mert mindenhez a világon érteni kell, azután lehet üzemet vezetni, munkások százait dirigálni és a bánya rossz menetele épen a szakértői vezetés hiányában következett be. Aranytartalmu ércfelrakás, a rendszeres tárok kivágása, kiépítése, üzemképes állapotban tartása, földalatti bányavasút létesítése és fentartása, a zuzómű üzemképes állapotban tartása sok pénzt igényel: a jövedelem nagy része ide fektetendő — ennek hiányában bányáüzem nem prosperálhat.

A Kristyór melletti Vakamóri bánya szomorú sorsa is kis helyreigazításra szorul.

A válemóri bánya ugyanis tudtommal 1890. óta állandóan üzemben van, naponta 280—350 munkással dolgozik, havonta 40—50 kgr. aranyat ad, részben mint szemmel látható szabadaranyat, részben közzetbe kötött zuzóaranyat. Hogy a válemóri bánya azóta folyton üzemben van, azt onnan tudom, hogy én vagyok a válemóri bányatelep orvosa 1891. június 28-ika óta. Téves a cikknek a muszári bányára vonatkozó része is. A muszári bánya is 1891. óta állandóan üzembe van: az üzleteredménye, mint minden aranybányáé, vagy akár minden más bányáé, változó volt az utolsó husz évben. Voltak hónapjai, amikor 3—4 kgr. aranyat adott, más hónapokban éveken át havi 20—30 kgr. volt a hozama, folyó évi augusztus hónapban 40 kgr. aranyon felül szolgáltatott.

A báró Györfy-féle bánya üzeme még ezek a kezdet-kezdetén van — végéről még igazán korai volna beszélni. — A Körmendy Gyula járásorvos által eladott, tévesen bucsuminak írt, de valóban sztanzisainak nevezett bányának igazán szép története van. Egy berlini pénzcsoporthoz vett meg, mivelését megkezdte azzal, hogy másfél millió koronát épületekbe és utépítésekbe fektetett, igazgatójául egy száz királyi építési tanácsost szerződttetett, bányáüzemvezetőül pedig egy oly urat, ki miután 5—6 évig bányászükségleti cikkek utazója volt, egy alsóbbrendű, altiszt szolgálatra képesítő bányaiskolát elvégzett. Ezek az

urak néhány éven át „vezették” a bányát és pedig eredmény nélkül. Ekkor a bányát bérbeadtak zalatnai és környékbeli lakosoknak „fele há szonra.” Ezek a bérlok havonta 2—3000 koronát szolgáltatnak be bérösszeg gyanánt. Ezen elszámolások mellőzése végett a német bank bérbeadta a bányáját egy fix összegért. A bérlok: Albini zalatnai jegyző, Pizó, skerizórai pap és mások néhány éven át igen eredményesen művelték a bányát, gazdag emberek lettek és miután a berlini bank a bányaadót nem fizette meg, árverésen megvették a bányát 41.000 koronáért és annak ma irigylet birtokosai, körülbelül 100 munkást foglalkoztatnak havonként.

Érdekes és jelentős szerepet játszott az aranykutatás terén Körmendy Gyula dr. brádi járásorvos, aki 1887-ben Klein Henrik halmágyi lakos közvetítésével eladatta a Rudai 12 apostol bányatársulat bányáit; ez elvitázhatatlan érdeme, hogy a német pénzpiac érdeklődését Hunyadmegyei ércbányászata iránt felkeltenie sikerült. Hogy azután egy-egy német pénzcsoporthoz nem tudott úgy boldogulni, bányájából nagy hasznót kivenni nem tudott — és mint a sztanzisai bányáknál is láttuk, nem alkalmazott szakértő aranybányamérnököket és vesztéssel dolgozott — ezt már csak nem lehet Körmendy hibájául felróni. Körmendy nevéhez fűződik a karavendi vaskovandbánya alapítása, melyet a felsőmagyarországi kohó és bányarészvénytársulat tartott éveken át üzemben és több millió korona áru vaskovandot bányászott ki. Ugyanő alapította Csungányban a varándi réz és kovand társulatot, melynek bányái rezet, vaskovandot, nikkelt és kobaltot tartalmaz, úgy, hogy a Szászországi Aue-be küldött egy vagon próbakőért 688 márka és 38 pfennig beváltási árat fizettek. Körmendy nevéhez fűződik a körösvölgyi széntelepek iránti érdeklődés felkeltése és ébrentartása is. A fehér körös völgyében ugyanis Honctól Alváca, Körösbánya, Brád, Kristyór, Zdrájuz irányában kisebb-nagyobb mélységben terjedelmes barnaszén telepek vannak, melyek eddig nem bányásztatnak: leszámítva ama bányát, hol a rudai bányatársulat saját üzeme részére fejtet szenet. A Körmendy által megjelölt területen az Arad Csanádi Vasutak költségére megejtett mély furások bányászatra érdemes dus széntelepeket tártak fel: ezek kiaknázása által az egész vidék jó kereset-hez, az Arad Csanádi Vasutak mentén levő ipartelepek pedig (melyek eddig Petrozsényből hozták a szenet.) jó és olcsó barna szénhez fognak jutni.

Az „Aranyéhség Aradmegyében” címen cikk szerzője azonban, bár egyes állítása téves információk alapján íródott, hasznos is érdemes munkát végzett azzal, hogy rámutatott arra a tarthatatlan állapotra, melyben ércbányászatom van. Ugyanis ma 8 korona évi kincstári illeték ellenében bárki évtizedekig bányakutatmány birtokos lehet, anélkül, hogy egyetlen-egyszer is törődve az ő területével és ha bányanyitásra kerül a sor, az ő előbb szerzett jogával, a bányaadományozást lehetetlenné teszi. Ugyesintén a bányászat nagy kárára évtizedekig 1—2 munkást alkalmazva, tessék-lássék módján dolgozthat, szakképzettség és megfelelő tőke nélkül és ezzel a bányászat hitelét rontja. A készülő új bányatörvény remélhetőleg meg fogja szüntetni ezt az állapotot, miáltal azok, kik szakképzettségük által hivatva vannak bányáüzem vezetésére, valamint azok is, kiknek kedvük van vagyonuk egy részét bányáipar üzeme által gyarapítani: utjukban nem fogják a törvényes intézkedések kibogozhatatlan láncolatát találni.

Kétségen felül áll, hogy az Aradmegyei keleti és Hunyadmegyei északi részén elterülő érchegeység aranyat, ezüstöt, rezet, nikkelt, vasat, szenet, meszet, gipszet, cementégetésre alkalmas mázgát, márványt, festékföldet és sok más értékes anyagot rejt magában, de az is bizonyos, hogy

mindezen bányászati kihozandó anyagok termelése nagy befektetést igényel — és nem hangsúlyozhatom eléggé: csakis szakszerű vezetés mellett ad reményt a befektetett tőke dus kamatoztatására. Ha tehát valaki pár száz koronáért bányarésztulajdont váltott magához, az csakugy nem jelenti részére a gazdagságot és vagyont, mintha bármely más ipari vállalkozás részvényét vette volna meg.

Ha a pénzügyi krízis elmúltával nagy tőke erővel, mondjuk három-négy millió korona teljesen kifizetett alaptőkével egy „Ércheység felkutató részvénytársaság” alakulna az erdélyi ércheységben kétségtelenül meglevő, paragon heverő kincsek felkutatására és a már felkutatott, de tőke híján nem jövedelmező bányák átvételére: sok százezer korona jelenleg 4, 4¹/₂, vagy 5 százalékra elhelyezett tőkepénz jövedelmezne 15—18%-ot és sok százezer munkás-kéz kapna idehaza munkát és nem kellene a munka hiánya miatt kivándorolnia.

A külföldi tőke iránt való epedő vágyakozást is meg tudom magyarázni, mellyel a bányabirtokosok el vannak telve: a külföldi tőkepénz tulajdonosa ugyanis (egyszáz franktól felfelé) — nem olyan türelmetlen, mint a hazai, mert beéri azzal, ha valamivel jobb kamatoztatást kap, mint a takarékpénztárban és nem képzei magát rögtön milliommosnak, ha pár ezer koronáért bányarészvényt vásárolt és helyezett el íróasztalának fiókjában.

Bécsben a világ katolikusai.

— Ezerhat száz ember audienciája a királynál. —

Saját tudósítónktól.

Bécs, szeptember 3.

Hihetetlen fényt és pompát ígér a szeptember közepén Bécsben lezajló nemzetközi eukarisztikus világkongresszus. A katolicizmus olyan demonstrációt fog rendezni, amelyet még nem látott az újabb kor. Egész hivatalnok-hadsereg dolgozik az előkészületeken, az udvar, a főhercegek, a püspökök tevékenykednek, hogy minden imponáns legyen, csillogó és nagyszerű.

Eddig 60 ezer résztvevő jelentkezett a világ minden részéből, de a kongresszusig ez a szám meg fogja haladni a százszázat. A gyárak nem győzik a jelvények készítését és a tenger idegen elszállásolása még a hatalmas Bécsnek is nagy gondot okoz. A nemzetek legnagyobb katolikus fiaikat küldik el a nevezetes találkozóra. Belgiumból eljön a miniszterelnök és egy miniszter. A norfolki herceg, aki nagy kísérettel jelenik meg, részvételét így jelentette be:

— Ausztria ősz császáriját az oltári szentség előtt térdelve látni, egymagában megérdemli az utazás fáradságát.

A püspökök legtöbbször a főhercegi udvaroknál szállásolják el. A fogadtatás fénypontja a pápai követ fogadása lesz. Van Rossum bíboros szeptember kilencedikén érkezik Bécsbe. Az uralkodó akaratából úgy fogadják, mintha maga a pápa jönne el. Van Rossum Rómából érkezik udvari különvonaton és az osztrák határon harangzúgással üdvözlők. A Westbahnhofon katonai diszszázad fogadja, továbbá a királynak, Nagel hercegérseknek és a bécsi tanácsnak képviselői. A Szent István-templomban mise lesz, ahonnan a pápai követ a Hotburgha vonul, ahol a király egész udvartartásával fogadja. Van Rossum a király vendége.

Nagyszerű monumentum lesz a parádés audiencia, amelyen az uralkodó az összes főhercegekkel, diplomáttal, egyházi és világi előkelőségekkel együtt fogadja a pápa követét. Ezen az audiencián ezerhat százán vesznek részt. A kongressz-

szus főnapján, szeptember tizenötödikén lesz az ünnepi felvonulás, amelyen minden nemzet saját festői színeit fogja viselni. Ott lesznek az összes főhercegek, régi, hat-nyolc lovas hintókon. Tömegek műemkek fogja gyönyörködtetni a szemet. Így készül Bécs a katolikusok világünnepére.

Katonai előkelőségek a királygyakorlaton.

(Utazási program. — Igazolványok kiadása)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

A mezőhegyesi főhadiszállásra ma végre megjött a hivatalos utiprogramja mindazon katonai méltóságoknak, akik a Mezőhegyesen berendezett manőver-vendégszálláson nyerne elhelyezést.

A mezőhegyesi vendégek érkezése pénteken, szeptember 6-án veszi kezdetét. Ekkor érkezik meg Szegeden és Makón keresztül Schemua Balázs vezérkari főnök, aki szárnysegédjével és egykét kísértő tiszttel együtt különvonaton utazik. A vezérkari főnök különvonata délután fél háromkor robog be a mezőhegyesi állomásra. Ugyancsak hatodikán délelőtt és délbep érkező rendes gyorsmotorokkal több vezérkari tiszt jön Mezőhegyesre, úgy, hogy szeptember hatodikán délután már teljes létszámban van együtt a vezérkari főnökség minden funkcionárius törzstiszteje.

A következő napokon azután egymásután jönnek a főhercegek és tábornokok kíséretükkel a főhadiszállásra. Szeptember 3-án este 9 óra 10 perckor kél utra Bécsből Lipót Szalvátor főherceg, tüzérségi felügyelő. A főherceg különvonaton utazik Marchegg, Pozsony, át Budapestre és onnan tovább Szegedre. Kíséretében lesznek a különvonaton, amelyet Szegednél az Acsev. mozdonyához csatolnak, Eisner Károly tüzérkari ezredes és Devic tüzérkari százados. Lobkowitz Ágost herceg őrnagy, a főherceg udvarmestere, aki el akarta kísérni Lipót Szalvátort Mezőhegyesre, elháríthatatlan akadályok miatt nem utazhat el a királygyakorlatokra.

Ugyanezzel a vonattal utazik különben Frigyes főherceg is és vele egy kocsiában Averescu altábornagy, a romániai vezérkari főnök. Frigyes főherceg kíséretében lesz Nemeček József az osztrák landwehrrőparancsnokság vezérkari főnöke és Trautweiller József őrnagy szárnysegéd.

A különvonat katonai méltóságok egész seregét viszi többi kocsijaiban. Ezek között lesz Auffenberg Móric lovag hadügyminiszter, Georgi osztrák honvédelmi miniszter Schikovski gyalogsági tábornok, Landwehr főparancsnok-helyettes, Brudermann lovassági tábornok, lovassági felügyelő, Frank és Hötzenndorf Conrad báró gyalogsági tábornokok, Schleyer altábornagy és Reinold vezérőrnagy.

Az utasok sorát Hazai honvédelmi miniszter, Klobučár báró, Rupprecht lovassági tábornokok és Hauer báró altábornagy zárják le. A trónörökös utiprogramja már ismeretes.

Szeptember 8-án indulnak utnak Bécsből a külföldi államok katonai attaséi is, akik hivatalosak a nagygyakorlatra, amelynek tartama alatt Makón fognak lakni. Az attasékkal már a vonaton is együtt utaznak a makói attasé-szállás parancsnokai:

Urbaneki ezredes, Lehoczky őrnagy és Seiler báró kapitány. A szalonkocsikban utazó és Makón beszállásolt attasék a következők: Catchett Walter őrnagy (Amerika), Tontilow Iván őrnagy (Bulgária), don Davila Robert ezredes (Chile), Kagenek Károly gróf őrnagy (Németország), Hallier Henrik őrnagy (Franciaország), Sir Thomas Cuninghame őrnagy (Nagybritannia), Albricci Albert alezredes (Olaszország), Hotta Soihí őrnagy és Terauhi szá-

zados (Japán), Eremie György őrnagy (Románia), Zankiewicz Mihály ezredes (Oroszország), Lehaine Ljubomir ezredes (Szerbia), Roig de Lhuis Lajos alezredes (Spanyolország), Wattenwyl ezredes (Schweiz), Sanderber őrnagy (Svédország), Phra Songsurady alezredes (Sziám), Blaque Ede bey vezérkari ezredes és Refet bey százados (Törökország.)

A külföldi attasék vonatan utazik még harmincöt vezérkari és főtiszt, akik a főhercegek, elsősorban a trónörökös mellé vannak beosztva. Közöttük lesz Hoen ezredes, Lustig őrnagy, Mialich főhadnagy, Koway dr. osztálytanácsos és Kospar dr. miniszteri titkár, akik a sajtó informálását látják el a királygyakorlaton.

Az attasék vonata kilencedikén reggel 6 óra 14 perckor érkezik Makóra és hét perccel ott tartózkodás után folytatja útját Mezőhegyes felé, ahová 7 óra 19 perckor érkezik meg. Mezőhegyesre azonban csak az utóbb említett vezérkari tisztek utaznak, a katonai attasék Makón leszállnak és a pályaudvaron bevárják Ferenc Ferdinánd trónörökös átutazását. A Makóra 6 óra 36 perckor érkező trónörökös az attasék üdvözölni fogják.

A hadgyakorlatok tartamára a mezőhegyesi manővervendégszállás parancsnoksága rendkívüli intézkedéseket léptetett életbe. Ezek szerini:

A hadgyakorlat területén szeptember 7-től 12-ig autók és motorjárművek csak akkor közlekedhetnek, ha minden utas, a gyalogjárók által is láthatóan hordott igazolványnak és a sofőr azonkívül menetjegynek (Passierschein) is birtokában van. Menetjegy a megyei hatóság útján a folyamodó hivatásának, lakóhelyének, gépkocsijának megjelölése és az autó számának megnevezése mellett kérelmezendő. A nem az országban lakó külföldieknek magukat állandó tartózkodási helyük rendőrhivatalától kért megfelelő okmánnyal kötelesek igazolni. Menetjegyet szeptember hó 7-től kezdve Mezőhegyesen a manővervendégszállás parancsnoksága állít ki. A jegy katonai, vagy polgári ellenőrző közegek kívánságára mindenkor előmutatandó. A gépkocsi közlekedés elől a hadgyakorlat alatt elzárt utakon azonban még menetjeggyel és igazolvánnyal ellátott járművek sem közlekedhetnek.

Autók és motorjárművek csapattestek mellett, akár mellőzés, akár szemközt hajtás alkalmával csak egész lassu menetben, legfeljebb óránkénti 15 km. gyorsasággal, továbbá elzárt gőzkibocsájtóval és lehetőleg porral és sárral való alkalmatlankodás elkerülésével közlekedhetnek. Katonai parancsnokságok, katonai, vagy polgári ellenőrző közegek felhívására, vagy megfelelő jelzésére az autók és motorjárművek rögtön megállítandók. E parancsnokságok, vagy közegek kívánságára a gépkocsik az utat szabaddá tenni és az elhelyezkedés, vagy továbbhajtás iránti utasításokhoz feltétlenül alkalmazkodni kötelesek. A katonai autók és motorkerekek, ugyancsak a hatóságok automobiljai természetesen az előbb felsorolt korlátozásoknak alávetve nincsenek. Ezen gépkocsik, mint olyanok, külsőleg felismerhetően jelöltetnek meg.

A határozmányok be nem tartása esetében az illető ellenőrző közegeknek jogában áll, nemcsak a továbbhajtást megszüntetni, hanem a menetjegyre és igazolványra való tekintet nélkül a hadgyakorlati területről a gépkocsi eltávolítását el is rendelni. A menetjegy és igazolvány vissza is vétethetik.

A királygyakorlatokat gyalogszerrel sem lehet igazolvány nélkül megközelíteni. Az igazolványok megszerzéséről idejekorán gondoskodtak is érdeklődők, akik most már türelmetlenül várják igazolványuk megérkezését. Ezeket az igazolványo-

kat azonban csak szombaton, szeptember hetedikén állítja ki a vendégszállás parancsnoksága és még aznap szétküldik a kérelmezőknek. Akik a községi előjáróság útján kérték igazolványt, azok ott fogják megkapni, akik pedig *Petrovits Mihály* battonyai főszolgabírónál kérték az igazolványt, azoknak a főbíróság küldi meg — a katonai osztály útján is — igazolványukat.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Sztrájkol a zenekar.** Özvegy *Papir Sándorné*, az upesti színház igazgatónöje, háború ságha keveredett volt sugójával, *Fenyvessy Gyulával*. *Fenyvessy* levelet írt a lapoknak, hogy özvegy *Papirné* nem fizette ki, míg ezzel szemben a direktorné azt állította, hogy *Fenyvessy* az utolsó fillérig megkapta fizetését, sőt száz koronával még előlegben van. Most azután olyan dolog történt, amely bizony inkább *Fenyvessy* igazát támogatja. Vácon történt, ahol most játszik *Papirné* társulata. Tegnap estére *Eysler* operettje, *Az asszonyfaló* volt előadásra tűzve. A közönség már egészen megtöltötte a termet, de a darab sehogysem akart megkezdődni. Azaz, hogy akart volna, de a zenészek kerekén kijelentették, hogy mivel már hónapok óta nem kaptak gázsit, nem muzsikálnak. Ez súlyos érv volt, de jött egy színész és az igazgatónő védelmére kijelentette, hogy a zenészek azért sztrákolnak, mert drágasági pótlékot akarnak. Kiderült, hogy ez nem így igaz, nem kaptak a zenészek gázsit. Az igazgatónő fűhöz-fához futott, míg végre előkerített egy zongoristát. Így azután zongorakísérettel végre lejátszhatták *Az asszonyfaló*-t: persze egyre fogyó közönség előtt.

* **A márkiné zsüjónja.** Egy szereplőről nem emlékeztek meg a színházi tudósítók, akik beszámoltak a budapesti *Népepera* hétfő esti reprízéről, *Donizetti: Az ezred leánya* című daljátékáról. Egy szereplőről, akinek pedig a legtöbbet tapsolt a közönség és akin legtöbb pihenek a látcsövek nagy, fekete szeméi. Ez a szereplő egy zizegő, suhogó, sokszor megénekelt operett-téma: egy zsüjón volt. Egy fehér selyem zsüjón, amely a piros hajtókás gránátos kisasszony, a Mari szerelmi történetéből majdnem operettet csinált. A második felvonás közepén történt, *Pajor, Sebők* Ilona és *Bazilidesz* Mária együttese után. A gránátos és Mari közrefogták a márkinőt és táncoltak vele kifelé. Táncoltak nagyon, erősen és a tánc után a nevezetes szereplő maradt a színpad közepén: a márkiné zsüjónja. Letáncolta kifelé menet. Üres volt a színpad, csak a zenekar játszott valami igen szép érzélgős románcot. Mintha a zsüjónjához szólt volna az ének. A zsüjónhoz, amelyet jó tíz perc után tudtak csak a gránátosok sorfala mögött kicsempészni a színpadról.

* **A hűtlen barát.** (Az *Uránia* műsora.) Impozáns sikert aratott — mint azt már megírtuk — az *Uránia* legutóbb bemutatott darabja, amelynek címe *A hűtlen barát*. Egyéb kiváló kvalitásai mellett két gyermekszerelőnek köszönheti főleg ez a darab nagy sikerét. Egy kis fiú és egy kis leány játszanak ebben a darabban, még pedig oly bájos közvetlenséggel, megkapó természetességgel, hogy önkéntelenül is megtapsolja őket minden egyes előadáson a publikum. A kis fiúcska és a kis leány egész jeleneteket játszanak végig s mondhatjuk, hogy éppen ezek a jelenetek a legdehűsebb, legbájosabb részei a filmnek. A dráma története különben röviden a következő: egy hajókapitány egyik barátját látja magánál vendégként. A kapitányt valami hivatalos ügyben váratlanul elhívják s távollétét barátja arra használja fel, hogy szerelmi vallomásokkal ostromolja az asszonyt, aki természetesen visszautasítja az aljas ajánlatot. A csábító ezért bosszút esküszik s névtelen levélben azzal rágalmazza meg az asszonyt férje előtt, hogy megcsalja őt. A kapitány első haragjában meghallgatás nélkül ítélkezik az asszony felett: elűzi őt magától. A rágalmazó időközben beteg lesz s halálos ágyán bevallja bűnét a kapitánynak, ki erre megtörtén kér bocsá-

natot feleségétől. A hatásos filmen kívül még négy kép szerepel az *Uránia* műsorán. Ezek közül különösen említésre méltó a *Nauke* detektív lesz című felülmúlhatatlan bohózat.

* **Indián-dráma az Apolló-színházban.** Az a kétfelvonásos, látványos indián-dráma, amely az Apolló színház jelenlegi műsorát dominálja, impozáns érdeklődést keltett. Az Apolló-színházat tegnap és ma, mint a színház pénztárának hiteles feljegyzéséből megállapítható, 2200 ember kereste fel, illetve annyi jegy kelt el. Kétségtelen, hogy meg is érdemli ez a pompás amerikai film ezt a határtalanul nagy lelkesedést, mert „A mult emléke” a maga zsánerében páratlanul áll. Egész indiántörzseket és katonacsapatokat mozgósított a filmgyár s olyan elkéseredett harcokat látunk, amilyen csak a való életben történhetik. A legveszedelmesebb indiántörzs, az apacsok, dúló harcát látjuk a yumákkal. Száz meg száz lovas vágat el szemünk előtt, heves összecsapások történnek s a leghavurosbab lovaglásokban gyönyörködhetünk. Annyira érdekfeszítő és izgalmas a kép, hogy lekötve tartja a néző figyelmét mindvégig. A színház igazgatóságának számosan elismerésüket fejezték ki a csodás film bemutatásáért, amely holnap, szerdán kerül utoljára vetítésre. A mellékképekről is nagy elismeréssel nyilatkozik a közönség, különösen Pali szerez kellemes percek a publikumnak. 177

Tehetetlen

a párisi rendőrség.

— Modern bűnök — Harc az „ördögök” ellen.

Saját tudósítónktól.

Páris, szeptember 3.

Párisban egyre tűrhetetlenebbé válik a helyzet a gonosztevők miatt. A rendőrség kétségbeesetten küzd, de minden elfogott és ártalmatlanná tett bandita helyett, mintha tíz másik lépne a láthatatlan hadsereg soraiba, annyira növekszik nap nap után az elkövetett gaztettek száma. Legutóbb például mindennapos esetté vált a francia fővárosban, hogy meseszerűen ügyes tolvajok elcsen-tek egy-egy gépkocsit és volt nap, amikor három-négyen is panaszt tettek az autójuk titokzatos eltűnése miatt. És a rablók közül mostanáig egyet sem sikerült elfogni.

(Garázstulajdonos tolvaj főnök.)

Guichard, a párisi detektívek főnöke azután gyökeres orvoslásra szánta magát. Legügyesebb embereiből külön csapatot szervezett, amelynek egyetlen feladata volt a gépkocsik tolvajainak a kifürkészése. A titkosrendőrök soffőr ruhában, részint auton, részint gyalogosan nyomoztak hetek óta s most végre beszámolhattak az első sikerről. Egy gyanús gépkocsit üldöztek, már-már hiába, a mikor a menekülő autonak kilyukadt az egyik pneumatikja s a kocsi nem mehetett tovább. Az automobil csakugyan rablott holmi volt, két évvel ezelőt csentek el a tulajdonosától, *Séjourné* orvostól. A soffőrt és a társát bevitték a rendőrségre és ott megállapították a kiletüket.

Ez a megállapítás azután nem kis meglepetéssel szolgált. Kitűnt, hogy a két gonosztevő közül az egyik, *Thiebault Vilmos*, egy nagy garázsnak a tulajdonosa és ilyenformán minden föltűnés nélkül adhatott tul akárhány gépkocsin. Társa, *Raymond Antal* már idős ember, ötvennégy éves és a legkitűnőbb villamos műszaki munkások egyike. *Raymond* szállóban lakott s amikor házkutatást tartottak a szobájában, egész tömeg automobilszámot találtak nála s ebből állapították meg, hogy milyen rengeteg forgalmat csinált a két gazember. Hihetetlen ravaszsággal dolgoztak. Az elrabolt gépkocsikat tökéletesen szétszedték, azután az egyikre rászertelték a másiknak a motorját, a karosszériát átfestették s az ilyenformán kezelt gépkocsit nemcsak a tulajdonosa, de még a gyártója sem ismerhette volna meg. Volt egy har-

madik cinkosuk is, az olasz *Szgrinyáni*, akit azonban még nem sikerült elfogni.

Ennek a bandának a leleplezése igen nagy siker, ám jelentéktelenné törpül a Párisban elkövetett és soha ki nem derített gazságok végtelen nagy száma mellett. Eddig bizonyos mértékben beletörődött a közönség abba, hogy a gonosztevők nagyobb része megtorlatlanul maradjon, mert maga a rendőrség folyton azt hangoztatta, hogy a modern bűnösök már nem is emberek, hanem ördögök, a kiknek a zsenialitásánál csak a kegyetlensége nagyobb. Az irodalom azután tovább fejlesztette ezt a legendakört s például a legelterjedtebb francia lap, a *Matin* már a százötödik folytatását közli egy *Zigomár-történetnek*.

(Fődetektívek leleplezései.)

Most azután két ember, *Calchas* és *Debisschop* fölöttébb kellemetlen titkokat tereget ki a közönség elé. Mindketten a párisi rendőrség fődetektívei voltak, országsszerte híresek a sikereikről s ez a két, nagyszerű szimatu kopóember nyíltan hirdeti, hogy a párisi titkosrendőrök s főképp a vezetők nem értenek a nyomozás mesterségéhez. Csak arra törekednek, hogy hivatalos statisztikáikban minél nagyobb számú gonosztevő elfogásáról adhassanak számot, de azt már nem árulják el, hogy milyen vágású legények ezek a gonosztevők. A hajléktalan csavargókat, a kiket a nyitott vásárcsarnokok és a Szajna hidjai alatt lepnek meg éjszakai álmukban, azokat szerepelteti a rendőrség a gonosztevők sorában, holott azok inkább szerencsétlenek, mint bűnösök. *Bertillon*, a ki a párisi rendőrség főbűszkesége s a kinek rendszerét a gonosztevők személyazonosságának a megállapítására az egész világon alkalmazzák, a két volt detektív támadásával szemben védelmébe vette a francia főváros rendőrségét. Most azután *Calchas* és *Debisschop* bejelentik, hogy cikksorozatot tesznek közzé és némi izelítőt fognak nyújtani a rendőrség munkájának a titkaiból. És ígérk, hogy lerombolják azt a balhitet, a mit éppen a rendőrség teremtett meg a közönség tudatában s igazolni fogják, hogy a gonosztevők korántsem olyan meseszerű teremtetések, a mint a rendőrség a saját ügyetlenségének a leleplezésére elhitetni kívánja.

(Ellenőrizhetetlen mozik.)

Vannak viszont mások, akik nem a bűn megtorlására, hanem a megelőzésére vetik a súlyt s akik azt mondják, hogy a bűnök számának a növekedése összefügg a mozgósínházak mértéktelen elszaporodásával. Már sikerült is elérniök, hogy igen sok francia város tanácsa rendeletében megtiltotta azoknak a képeknek a bemutatását, a melyek rablőhistóriákat ábrázolnak. Ugyanezt a kérést intézték a párisi rendőrség vezetőjéhez is, a ki azonban kijelentette, hogy ezt a kívánságot nem teljesítheti. Olyan rettenetesen sok Párisban a mozi, hogy merő képtelenség az ellenőrzésük. De mihelyt hírt veszi a rendőrség, hogy valahol veszedelmes képek kerülnek a közönség elé, nyomban levéteti a műsorról. Ismétlés esetén pedig elvéteti az illető mozgósínház tulajdonosának az engedelmét.

TANÜGY.

(—) Elmaradt iskolaszéki ülés. A városi iskolaszék ma délután ülést akart tartani, azonban a tagok nem jelentek meg kellő számban és azért csütörtökön délután 4 órakor az iskolaszéknek ismét ülése lesz. A tagok teljes számu megjelenését kéri *Varjassy Lajos* polgármester, mert az iskolaév megkezdődött és a Ferenc-téri polgári iskolában megüresedett rajztanítói tanszék betöltéséről kell gondoskodni.

TÖRVÉNYKEZÉS

Fegyházra ítélt merénylet.

— Az aradi esküdtszék tárgyalása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

Ez év június 12-én történt, hogy Ursz Miklós állás nélküli mázolósegéd revolveres merényletet követett el a felesége, született Bartl Anna ellen. Ursz és a felesége a legnagyobb egyetértésben éltek a legutolsó időkig. Néhány hónapja azonban Ursz írásra adta magát, minden keresetét elmulatta a családjával nem törődött semmit. Az asszony és a gyerekek koplaltak s maga Ursz is kicsöppent később szenvedélye miatt állásából. Az asszony elhagyta férjét, gyermekeit a lelencházba adta, ő maga pedig munkát vállalt.

Ursz több ízben kérlette a feleségét, hogy térjen vissza hozzá, de az asszony kérelmelhetetlen maradt. Június 12-én újra beállított felesége lakásába Ursz s kérlelni kezdte az asszonyt, mikor pedig az kijelentett, hogy semmi esetre sem tér vissza hozzá, a férj revolvert rántott s kétszer az asszony felé lőtt. A lövések szerencsére nem találtak s az asszony futni kezdett. Ursz még háromszor a menekülő asszony felé sütötte revolverét, majd önmagát lőtte föbe. Az asszony sértetlen maradt, a férfi pedig csak jelentéktelen sérüléseket szenvedett.

Szándékos emberölés kísérlete miatt állt ma Ursz az aradi kir. törvényszék, mint esküdtbíró-ság előtt. A tárgyaláson Bittó József táblabíró elnököl, a közvédat pedig Fikler Károly képviselte. Ursz tagadta, hogy az asszonyt meg akarta volna ölni. Azt mondta, hogy csak rá akart ijeszteni, hogy térjen vissza hozzá s revolverét kétszer a küszöbhe sütötte, azután pedig az asszony szeme láttára akarta magát föbe lőni. Miután a kihallgatott tanúk bebizonyították, hogy Ursz feleségére lőtt, az asszonyt meg akarta ölni, az esküdtök bűnösnek mondták ki Urszot, a törvényszék pedig három évi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen Kelemen Gábor dr. védő semmiségi panaszt jelentett be.

§ Volt miniszter a fegyházban. Kopenhágából jelentik: Alberti volt miniszter, akit a bíróság tavaly tizenöt millió korona összegű család miatt nyolc évi fegyházra ítélte, a horzeni fegyházban töltötte eddig büntetését. A volt miniszter állapotában az utóbbi hónapokban oly komoly fordulat állott be, hogy életének megmentése végett rendkívüli intézkedéseket kellett tenni. A dán börtönök főigazgatója már el is rendelte, hogy Albertit egy másik fogházba szállítsák. Alberti, aki 1910. decemberben kezdte meg büntetését, azóta rettenetesen megsoványodott és ez az óriás ember, akinek testsúlya százharminckilenc kiló volt, most hetvennégy kilót nyom. Alberti már tavaly sokat szenvedett szédülés és ájulás miatt. Az orvosok véleménye szerint a fogoly lesoványodását lelki kinokon kívül a rossz táplálkozás is okozta. Albertinak az új fogházban tágas szobát rendeztek be, ahol egy nőrokona ápolja.

§ Háromszáz vádlott. Budapestről jelentik: A májusi parlamenti tüntetések dolgában ma újabb szenzáció pattant ki. Az ügyészség a letartóztatottak és szabadlábon levő vádlottak közül ugyanis száznegyven tüntető ellen adott vádiratot s ezeket a vádtanács vád alá is helyezte már. Mindenki azt hitte, hogy ezzel vége van az ügynek s már nincs más hátra, mint a monstre-főtárgyalás, amely heteken át fog tartani. A rendőrség azonban a héten újabb száztizenöt tüntető ügyében fejezte be a vizsgálatot s ezeknek iratait ma küldte el az ügyészségre. A kísérő iratban jelzi a rendőrség,

hogy még ötven ember ellen folyik a nyomozás, amely a héten szintén befejeződik. E szerint háromszáznál több embert ültetnek a vádlottak padjára.

Főuri nász.

(Bánhidy Stefánia bárónő és Üchtritz Amadé Emil gróf esküvője.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

Az aradi előkelő társadalmat is érdeklő, fényes főuri esküvő folyt le hétfőn délnél 12 órakor Budapesten, az egyetemi templomban.

Simándi báró Bánhidy Antal nagybirtokosnak és nejeének gurahonci Remekházy Józsnának, az aradi előkelő társadalom köztisztelőiben és közbecsülésben álló tagjainak leányát, Stefániát vezette oltárhoz ifjabb várkonyi dr. gróf Üchtritz Amadé Emil cs. és kir. kamarás, pozsonymegyei nagybirtokos, a Johannita rend lovagja.

Az egyetemi templom, ahová kizárólag csak meghívókkal lehetett bejutni, már a délelőtti órákban ünnepi díszet öltött. A főbejárat gazdagon fel volt díszítve virágokkal és diszdraperiákkal, a templom közepén kordon volt vonva, a főoltár előtti tér pedig virágokkal és délszaki növényekkel volt nagyuri izléssel dekorálva. A templom főbejáratát fél tizenkét órakor már elzárták, a templom előtti téren pedig lovas és gyalogos rendőrség ügyelt a rendre, mert az esküvő híre felette nagy közönséget vonzott még Budapesten is. A templomot előkelő, nagy közönség töltötte meg, — mindkét család tisztelői és a budapesti előkelő társaság számos tagja.

Pont tizenkét órakor érkezett meg a fényes nászmenet, kivétel nélkül gazdagon felvirágozott automobilon és amerre a menet haladt, a férfiak fejedelmi pompájú díszmagyarjai, fényes katonai egyenruhákkal tarkítva és a hölgyek pazar toalettje számtalan nézőt vonzottak. A menetben résztvevők a templom előterében gyűltek össze és azután festői menetben vonultak a kordonon belül a főoltár elé. Náray Lajos, valóságos belső titkos tanácsos, botos násznagy nyitotta meg a menetet.

A menyasszonyt Esterházy Mór cs. és kir. kamarás, országgyűlési képviselő és Bolza Alfonz gróf vezették, míg a vőlegény Nostitz Wanda grófnő és Üchtritz Steinkirch Irén baronesse között haladt.

A menetben az örömszülőkön: id. várkonyi gróf Üchtritz Amadé Emil nagybirtokos, a Johannita rend lovagja és neje Üchtritz-Steinkirch Viktoria bárónő a bajor Theresia-rend hölgye és simándi Bánhidy Antal báró és gurahonci Remekházy Józsnán kívül részt vettek:

Nostitz Wanda grófnő, Üchtritz-Steinkirch Irén baronesse, Zettner Elise baronesse, Nostitz Erzsébet grófnő, Zichy Vera, Elsa és Magdaléna grófnők, Gyürky Alice grófnő, Szepessy-Szokolay Margit baronesse, mint noszolóleányok, Esterházy Mór cs. és kir. kamarás országgyűlési képviselő, Bolza Alfonz gróf, Wolkenstein Oswald gróf cs. és kir. kamarás huszárfőhadnagy, Vay Arthur gróf cs. és kir. kamarás huszárfőhadnagy, Nopcsa Elek báró, Keglevich László gróf, Apponyi Rudolf gróf cs. és kir. kamarás külügyminiszeri titkár, Vay László báró és ifj. Ürményi Bernát, mint vőfélyek.

A menetben részt vettek mint párok: Gróf Welsersheimb Rezsőné szül. Üchtritz-Steinkirch Hildegard palotahölgy, Üchtritz Zsigmond báró valóságos belső titkos tanácsossal, — gróf Zichy Károlyné szül. Karácsonyi Helén grófnő, gróf Welsersheimb Rezső valóságos belső titkos tanácsos, nagykövettel, — gróf Nostitz Jánosné szül. Walderdorff Mauritia csillagkeresztes hölgy, Hammerstein Gesinold Richard báró cs. és kir. kama-

rás nagybirtokossal, — Nyékly Ilona urhölgy, gróf Nostitz Ferenc cs. és kir. kamarás alezreduessel, — gróf Zichy Andorné szül. Bajzáth Mária csillagkeresztes hölgy, gurahonci Remekházy huszárkapitánynyal, — gróf Gyürky Viktorné szül. Soly mosy Irma bárónő, Nostitz János gróf valóságos belső titkos tanácsos, altábornagy, Mária Annunziata főhercegnő főudvarmesterével, — báró Szepessy-Szokolay Sylvia, Zichy Andor gróf cs. és kir. kamarás, nagybirtokossal, — báró Forster Jenőné szül. Gerliczy Elsie bárónő, Zichy Károly gróf cs. és kir. kamarás nagybirtokossal. — A menetben voltak még: Zichy Ödön gróf cs. és kir. kamarás, nagybirtokos, Forster Jenő báró, Kun Tibor dr. és Pach báró.

Az esketési szertartást Csernoch János érsek, valóságos belső titkos tanácsos végezte fényes papi segédlettel, — a kórusról magas művészi módon álló énekek hangzottak. — A szertartás végén az érsek gyönyörű beszédet intézett a fiatal párhoz.

A szertartás befejeztével az egyetemterén a közönség hangosan megéljenozte a fejedelmi megjelenésű, szépséges menyasszonyt és a násznépet.

Az esküvő előestéjén a Park Klubban ebéd, a szertartás után pedig ugyanott fényes lunch volt.

A ciankális főhadnagy válópöre.

— Két perces tárgyalás a badeni bíróságnál. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, szeptember 3.

Hofrichter Adolf volt főhadnagy ellen, aki jelenleg a möllersdorfi katonai fegyintézet lakója, mint annak idején megirtuk, a felesége válókeresetet adott be. A badeni bíróság egy tárgyalást már tartott ebben az ügyben. Mivel azonban a törvény azt írja elő, hogy ilyen esetekben három tárgyaláson kell kinyilvánítania az asszonynak, hogy válni akar férjétől, mint bécsi tudósítónk telefonálja, ma újból tárgyalásra tűzte ki a bíróság az ügyet.

Hofrichter természetesen erős katonai fedezet alatt érkezett meg a törvényszék épületébe. A volt főhadnagy külseje a múlt tárgyalás óta feltűnően megváltozott. Két héttel ezelőtt még szakálla volt, ma már leborotvált szakállal és angol bajusszal jelent meg a bíróság előtt.

Maga a tárgyalás pusztán csak a külsőségekre szorítkozott és mindössze egy-két percig tartott.

— Ki akar-e békülni urával Hofrichter Adolfal? — kérdezte a bíróság a nőt.

— Nem — hangzott a rövid, de határozott válasz. A bíróság ezután Hofrichterhez fordult:

— Ragaszkodik-e ön a törvényben előírt harmadik tárgyaláshoz.

— Igen, ragaszkodom, — volt a válasz.

A tárgyalás ezután véget ért, a nő védőügyvédje kíséretében hagyta el a törvényszék épületét, a férfit pedig szuronyos katonák vitték vissza a fegyházba.

Hofrichter különben az utolsó nyolc napot a möllersdorfi katonai fegyintézet külön börtönében töltötte, mert az első tárgyaláson az előírt szabályokat nem tartotta mindenben be. A volt főhadnagy még mindig meg-meg kíséri, hogy leveleket csempésszen ki a fegyházból. Hogy ezt a tervét megakadályozzák, cellájának ablaka elé külön falat építettek, úgy hogy ez teljesen megakadályozza abban a szándékában, hogy a rendes ut megkerülésével levelet csempésszen ki a fegyházból.

A felesége által megindított válóperben ezután már csak egy tárgyalás lesz és ha az asz-

szony azon is ragaszkodik ahhoz, hogy férjétől elválasszák, ami valószínűleg meg fog történni, úgy a bíróság nemsokára már meghozza döntését az ügyben és el fogja választani a házastársakat.

HIREK.

Sikkasztó főtisztviselő.

— A turf áldozata. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, szeptember 3.

A rendőrségen ma délben fél egy órakor megjelent Csillag Gyula, a fővárosi statisztikai hivatal helyettes vezetője s elmondta, hogy nagyon nehéz a lelkiismerete, mert sikkasztott.

Csillag Gyula július huszonharmadika óta helyettes-vezetője a statisztikai hivatalnak, egyébként ugyanott számtanácsos is. Vallomása során elmondta, hogy ő kezelte a hivatalnak néhány takarékbetét könyvét s ezekből a könyvekből apránként nyolcezer koronát vett ki. A pénzzel a lóversenyre járt ki abban a reményben, hogy majd nyerni fog s akkor a hiányzó összeget visszahelyezi, de sohasem volt szerencséje. Legutóbb szombaton vett ki kétezer koronát, de az egész összeget elvesztette a lóversenyen s így nem talált más menedéket, minthogy önként jelentkezék rendőrségen.

Csillag Gyula a fia néhai Csillag dr.-nak, a betegségi pénztár főorvosának, aki anyagi bukása miatt ez előtt két esztendővel öngyilkos lett és testvére Csillag Hugó dr. fővárosi ügyvédnek, Csillag Gyula nő ember, két gyermeke van s régebben *zugbukmékér* volt. A főkapitányságon Sándor László rendőrtanácsos hallgatta ki s a sikkasztásról azonnal értesítette a fővárost, hogy megállapítsák, mekkora a hiányzó összeg.

Két óra után megjelent a főkapitányságon Pikler Gyula, a statisztikai hivatal vezetője is, hogy átvegye Sándor Lászlótól a Csillagnál talált hivatali kulcsokat. Akkorára megállapították, hogy a hivatal pénztárából 7300 korona hiányzik.

Egynegyed három órakor Csillagot letartóztatták.

— Erzsébet királyné emlékezete. Budapestről jelentik: Szeptember 10 én, kedden lesz tizennégy esztendeje annak, hogy dicső emlékü Erzsébet királyné Genfben meghalt. Ebből az alkalomból szeptember 10 én délelőtt kilenc órakor a királyi palota Szent István-templomában gyászmise lesz, amelyet Kanter Károly prelátus, apátplébános fog mondani. A hivatalos főistentisztelet délelőtt tíz órakor lesz a budavári koronázó Mátyás-templomban, ahol Nemes Antal dr. prelátus, a templom apátplébánosa mondja a misét. Erre a főistentiszteletre hivatalosak a kormány tagjai, az országgyűlés mindkét háza, az idegen államok budapesti képviselői, valamint a polgári és katonai méltóságok.

— Az önkéntesek és az ideai sorozás. A honvédelmi miniszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz az egyévi önkéntesek ez ideai sorozása ügyében. A körrendelet szerint a honvédelmi miniszter a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel megállapodott abban, hogy azokat az ifjakat, akik az ideai sorozásra kerülnek, október 10-éig fölveszik a hazai főiskolákra, ha az illető ifjoknak az a szándékuk, hogy katonai szolgálatukat ez év október 1-én megkezdik, de e szándékukat be nem soroztatásuk miatt meg nem valósíthatják. Azok az ifjak, akik most az iskolai év elején beiratkoznak, de a sorozáson katonának beválnak, és szolgálatukat most októberben megkezdik, — a lefizetett félévi tanítási díj visszafizetéseért folyamodhatnak.

— A miniszterelnök utazása. Budapestről jelentik: Lukács László miniszterelnök jövő hét elején érkezik vissza Budapestre. Mielőtt azonban a miniszterelnök Budapestre érkezik, Bécsben tölt néhány napot és különösen a delegációval kapcsolatban folytat tárgyalásokat.

— Fábry Sándor dr. az Acsev. tisztviselők helyzetéről. A Nap című esti lap ma megjelent számában azt írja, hogy több magán vasut tisztviselőjétől kapott értesítést arról, hogy sorsuk javítására erélyes mozgalmat indítanak. A lap szerkesztősége felhívta telefonon Fábry Sándor drt. az Acsev. vezérigazgatóját, aki a következőképp nyilatkozott:

— Csak a vasutas szövetség lármája lehet, hogy nálunk elégedetlenség van, esetleg passzív rezisztencia is lehet. Tessék elhinni, az Acsev. alkalmazottjai teljesen nyugodtak. A mi embereink nagyon jól tudják, hogy sorsukat jóakaratu igazgatóság intézi, s nagyon jól tudják azt is, hogy családi pótlékukat meg fogják kapni. Itt nincs semmi elégedetlenség, semmi bizalmatlanság, mert alkalmazottainknak nincs kétségük abban, hogy jogos követeléseiket megkapják. Hogy mikor? Hát a nyári szünet után, amikor az igazgatóság tagjai hazajönnek szabadságukról, az igazgatósági ülés elé vihetjük az ügyet. Azt hiszem, úgy októberben. Meg kell jegyezni, hogy mi mindig gavallérosan bántunk alkalmazottainkkal. Találom minden kérelem nélkül 10—20 százalékos drágasági pótlékot adtunk, körülbelül százötvenezer korona összegben. A teljes lakbért is beszámítjuk a nyugdíjba. Ezt még a Máv. se teszi meg. Én nem félek, hogy nálunk kitör a passzív rezisztencia.

— Merénylet az Opera ellen. Lépten-nyomon felhangzik a panasz: nem törődnek nálunk a műemlékekkel, remekekkel. Indolensen pusztulni, veszni hagyják őket, ügyet sem vetnek rájuk a hivatalos körök. Hát most kiderül, hogy van ennél egy nagyobb baj is: az, hogy azok a körök törődnek ezekkel az emlékekkel. Felsír a sajtó egy része: hallatlan merénylet készül a Lánchid és az Opera ellen. Tudniillik az, hogy az állam renováltatja őket. Sőt ugylátszik az valami különlegesen nagy baj lehet, mert ime egy liga, szövetség, konzorcium is alakult ellene. Ez a liga (szövetség, konzorcium) képeslapokat küldött ma az Aradi Közlönynek, amelyeken az Opera látható. A képes lap képes oldalán (el méltóztatott találni!) rajta van az Opera, sőt piros betűkkel a nagyobb biztonság kedvéért az is rá van írva, hogy: *M. kir. Operaház. Budapest.* De ennél sokkal fontosabb, hogy a következő felírás is lebeg az Opera (illetőleg a képe) felett: *Vandalizmus! Ybl remekművét átépítik!* A képtelen oldalon viszont a következő szöveg:

Művészeti remek minden nemzet féltve őrzött kincsei!

Merényletet követ el, aki azokon változtat!

A lánchid, az opera világhírű remekművek.

Mégis át akarják alakítani!

Minden kultur ember tiltakozzék e barbarizmus ellen!

Vége. Eddig van. Azaz, hogy nincs eddig. Tudniillik gondolkozni lehet a dolgon. Hogyis állunk csak? Indolencia!! Nem törődnek a műremekekkel! Viszont: Vandalizmus!! Renoválják a műremekeket!! Hogyis szól az a mese a gazdáról, a fiáról, a számról és a tanácsadókról?

— Őrzi a milliárdost. New-Yorkból jelentik: A hírhedt Fekete Kéz újabb zsarolási kísérletet próbált meg. Levelet írtak Rockefeller petróleumkirálynak, hogy szeptember negyedikéig meghatározott helyre tegye le a követelt összeget, különben őt, a fiát és unokáit megölik. Rockefeller egész családjával falusi kastélyában tartózkodik és a levél vétele után 18 fegyveres embert fogadott, továbbá több detektivet helyezett el a környéken.

— Halálozás. Bécsből jelentik: Tegnap este egy itteni szanatóriumban elhunyt Metzger Gyula báró a debreceni 39-ik gyalogezred őrnagya. Az ezred most Bécs mellett végez gyakorlatokat és Metzger báró tegnapig részt vett a manővereken. Tegnap reggel rosszul lett, bevitték a bécsi I. számú helyőrségi kórházba, ahol műtétet végeztek rajta, azonban az operáció már nem segített az élete erejében levő katonatisztnen. Metzger báró holttestét Aradra hozzák és itt helyezik örök nyugalomra. Mélyen sujtott özvegye, továbbá apósa Domán József aradi bornagykereskedő ma Bécsbe utaztak, hogy a hazaszállítás iránt intézkedjenek. A rendkívül rokonszenves tisztnek halála Arad előkelő társaságaiban őszinte és mély részvétet keltett.

Csikszentkirályi Szabó Imre nyugalmazott községi jegyző életének 90-ik évében Dombiraton meghalt. Ma délelőtt kilenc órakor temették igen nagy részvét mellett.

— Toselliné nem ir operettet. Londonból jelentik: Nemrégiben az európai sajtót az a hír járta be, hogy Toselliné operett librettón dolgozik, amelyhez a zenét férje készíti. Toselliné memoárjainak angol kiadója ma ezt a hírt megcáfolja és közli Tosellinének azt a levelét, amelyben a következőket írja: „... Valószínűleg olvasta az újságokban, hogy egy librettót írtam volna, amelynek zenéjét állítólag Toselli írta. Ennek a hírnök semmi alapja sincs és azt hiszem nem szükséges, hogy ön előtt is bizonyítsam, hogy ilyen reklámra nincs szükségem. Ha esetleg szükségesnek találja azt, hogy az angol lapok helyreigazító nyilatkozatot tegyenek közzé, legyen oly kegyes és végezze el ezt helyettem...”. A kiadó még megjegyzi, hogy helytelen az a hír mintha Toselliné férjével a Rivierán tartózkodnék és hogy az új operett Rómában kerülne előadásra. A hír onnan származhatik, hogy Toselli is ír memoárokat, melynek kiadását szintén az angol kiadó vállalta el. Az igaz, hogy Toselliné egy ideig kolostorban tartózkodott és mikor férje megakart látogatni, a zárda főnöknője a kérését ridegen visszautasította.

— Öngyilkos a volt ifjusági vezér. Siófokról jelentik: Köpesdy Dezső dr. a kolozsvári jogi szeminárium tulajdonosa, az éjjel Siófokom a Fogas szálló egyik szobájában agyonlőtte magát. Az öngyilkosságot reggel vették észre. Mivel Köpesdy sokáig nem kelt fel, a szobaleány benyitott szobájába, ahol akkor már csak kihűlt holttestét találta. A golyó teljesen átfurta koponyáját. Szobájában leveleket találtak, amit az öngyilkos hagyott hátra, ezeket a csendőrség vette magához. Köpesdy egy évtizeddel ezelőtt, amikor a budapesti egyetemen a „kereszt-harc” dult, nagyon sokat szerepelt Kecskeméthy Győzővel együtt viselt dolgai miatt a budapesti egyetemről ki is zárták. Ekkor Kolozsvárra ment, ahol később szemináriumot nyitott. Hogy miért követett el öngyilkosságot, még nem tudják.

— Pusztító vihar. Pittsburgból jelentik: Tegnap vihar volt, a melynek harminchat áldozata van. Igen sokan eltűntek. Az anyagi kárt másfél millió dollárra becsülik.

— Sulyos kardpárbaj. Szentesről jelentik: Lévy Antal munkásbetegségélyző pénztári igazgató és Dóczy Imre pénztári ellenőr között tegnap este sulyos feltételű kardpárbaj volt, amelyben Lévy a fején sulyosan megsebesült. A párbaj oka az volt, hogy Lévy Dóczyt a hivatalban pénztár átadás közben arcul ütötte, amit az visszavont. Az ellenfelek erre székllel és vasbotokkal mentek egymásnak és csak a hivatalnokok tudták szétválasztani őket.

— Az expresszvonat karambolja. Bolognából jelentik: Riola állomáson ma délelőtt a Florenzből jövő expresszvonat neki ment egy tehervonatnak. Három ember meghalt, 12 sulyosan megsebesült.

— **Börtönből megszökött sikkasztó romániai tüzetiszt.** *Karánsebesről* jelentik: Coten Viktor romániai tüzetiszt tavaly nagyobb összeg elsikkasztása után Magyarországra szökött. Itt tartóztatták és a kiadatási eljárás végeztéig elzárták a karánsebesi ügyészség fogházába. Csütörtökön Coten valahonnan baltát szerzett s ezzel áttörte a fogház falát és sikerült neki a szomszéd ház udvarán keresztül megszöknie. Az ügyészség körözölevelet adott ki ellene.

— **Házasság.** *Fleischmann* Jenő aradi nagykereskedő házasságot kötött *Brandeis* Ceciliával.

— **Hogy is lesz, ha kiszabadulok.** Erről ábrándozik Mária is, a szép és veszedelmes szabadkai némbér, mint a többi nosztrai fegyenc. És leveleket küld a fegyházból. Itél, fenyeget, igazságot oszt és azzal rémíti a világot, hogy ez a förtelmes pör még egyszer, negyedszer is föltámad. Legfrissebb levelét egy szabadkai ügyvédhez intézte. Így szól: Igen tisztelt ügyvéd ur, ön megígérte nekem, hogy anyám hagyatékából *félre fognak tenni a számomra huszezer koronát*, hogy azt szabadulásom után megkaphassam. Várom az értesítést, hogy ügyvéd ur beváltotta ígéretét, de ez mind a mai napig nem érkezett meg. Kénytelen vagyok felhívni önt, hogy ígéretének most már tegyen eleget és intézze ezt úgy, hogy én értesítést kapjak erről. Ha az értesítés sokáig késni fog, akkor én nem hallgatom tovább, hanem beszélni fogok és akkor ki fog derülni, hogy nem én vagyok a bűnös, nem Vojtha és nem János, hanem egészen más. Ügyvéd ur, akkor ez a *másvalaki is fegyházba kerül.* Az ügyvéd fogta a levelet és átadta *Pertich* szabadkai rendőrkapitánynak. A kapitány pedig lefoglalta és kijelentette, hogy most pedig nyomozni fog. Egy rendőr valóban arra való, hogy nyomozzon. De talán *Haverda* Mária királyi ügyész urnő még sem irhat vádiratot egy ügyvédről — egy rendőrkapitány számára.

— **A hadnagy és a pincérnő.** *Frankfurtból* jelentik: Az elzászi Hagenauban Krüvell dragonyos hadnagy agyonlőtte Hemmersdorfer Matild nevű pincérnőt, akivel szerelmi viszonyt folytatott. A hadnagy ezután magát lőtte agyon.

— **A spanyol zsebtolvajok.** *Budapestről* jelentik: A rendőrség tegnap dél óta őrizetben tartja azt a három gyanús idegent, a kiket — megirtuk — azzal gyanúsítanak, hogy nemzetközi kalandorok. Ma délelőtt tolmács segítségével kihallgatták őket. A kihallgatás során mindegyik másképen vallott. Az egyik azt mondta, hogy *Barcelonából* utaztak Budapestre, a másik azt vallja, hogy *Milánóból* jöttek a fővárosba. Az egyik szerint utazásuk célja *tanulmány*, a másik szerint *üzletkötés* volt. Azt mondják, hogy tegnap reggel érkeztek csak meg podgyász nélkül, s szállásuk még nincs. Bemondásuk szerint nevük a következő: *Calvo Carreras* kávéházi üzletvezető, tudelai születésű harminchét éves, a másik *Eduardo Pons*, az apja posztógyárában utazó, szan-szebasztiani születésű, huszonhárom éves, a harmadik *Antonio Comas Sanchez* portorikói születésű, harmincöt éves utazó. A rendőrség lefényképezte őket és fényképeiket elküldi az európai városok rendőrségeinek, a kiktől adatokat kérnek a rejtélyes spanyolokról. A detektívek elvitték ma a három spanyolt a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Ferenc József-téri főintézetébe és a Leszámitoló Bank főintézetébe s ott a szembesítés után határozottan megállapították, hogy ezek a spanyolok már hetekkel ezelőtt jártak mind a két intézetben, tehát ezzel megdől az az állításuk, mintha tegnap érkeztek volna a fővárosba.

— **Aradi építészek sikere.** Örömmel tapasztaljuk, hogy újabban a vidéki építészek is résztvesznek a kiírt tervpályázatokon, a hol eddig mindig fővárosi építészek vitték el a babérokat. Mint tudomásunkra jutott a nyírbátori város-ház tervpályázatánál „Plusz” jellegű pályatervvel *Kövr* és *Sziklai* aradi építész mérnöki iroda második díjat nyert. Most ismét díjat nyertek a kisvárdai városház tervpályázatán is „Juss” jellegű tervükkel. A kivittel is valószínűleg fenti céget fogják megbízni, ami azt mutatja, hogy a fiatal építészek ambícióval dolgoznak és sikerek koronázzák törekvésüket.

— **Esküvő az operáció után.** *Interlakenből* jelentik: Bauer színész a „Teil Vilmos” előadása alatt oly szerencsétlenül esett le a lováról, hogy orvosai kijelentették, hogy eltörtött lábát amputálni kell. Bauer nem akart beleegyezni a műtétbe. — Inkább meghalok, mint hogy nyomorékként éljem le az életemet. Hiábavaló volt az orvosok minden rábeszélő kísérlete, Bauer meg akart halni. Ha egy megindító eset közbe nem játszik, a színésznek tényleg utolsó jelenésére került volna a sor. Jelentkezett azonban a kórházban egy jómodu családból származó leányka, a színésznek régebbi barátnője. Biztatta, bátorította, kérte Bauer, hogy vesse alá magát a műtétnek. — Ha megteszi a kérésemet, a felesége leszek. Bauer, aki még mindig szerette a leánykát, ily feltételek mellett engedett az önfeláldozó kérésnek. Az operáció után rövid időre egybekeltek.

— **Fogorvosi körökből.** *Halmos* Gyula fogtechnikus (Jakik Asztalos Sándor utca 10) Keppich orvos házában, külföldi utjáról hazatért és működését folytatja.

— **Tömeges rucamérgezés.** Temesnagyfalú községben Ferkó Simon torontálmegyei nagyszentpéteri cigány vasárnap 3 tagu családjával a község szélén tartózkodó rucák elé mérgezett buzát szórt s az egyik kisebb szikes tó vizét is megmérgezte s a hullott baromfit zsákba rakta, hogy annak tollát az egresi tollpiacon értékesíthesse. Munkájuk közben sikerült őket meglepni, mire Panits István községi jegyző letartóztatta a mérgező családot s a német-szentpéteri csendőrségnek átadta. A községi előjáróság bejelentésére Csenkey Károly ujaradi j. m. kir. állatorvos a községbe kiszállt s az akorra már 180 drb. elhullott ruca felboncolásával szerezcsika mérgezést állapított meg s a mérgezett tavat elzárta. A csendőrség, mivel a cigányok elárulni nem voltak hajlandók, hogy a mérget honnan szereztek be, erélyesen nyomoz. Mivel hasonló esetért már három ízben voltak büntetve, alapos a gyanu, hogy a délvidéken a szerezcsika árusítása nagyban folyik.

— **Megújult panaszok.** (Levél a szerkesztőséghez.) Hónapok előtt olvastam az *Aradi Közlönyben*, hogy a város kijavíttatja a külvárosi utcákat, amelyeknek kocsiját, járdáját tönkretette a csatornázás. Az Erzsébetváros egyes utcaiban máig sincs nyoma ennek a javításnak. A Mihály-utcában például épügek eszkekednek a csatornázás óta ottmaradt homokdombok, mint eddig. Egész sora a házaknak el van rekesztve a kocsitól ezekkel a dombokkal és lehetlenné teszi, hogy terhes kocsival behajtsanak valamelyik udvarra. Nem tudom, kinek a kötelessége a homokhegyek elhordása, a csatornázó vállalkozóé, vagy a városé, de hogy senki sem hordatta el, az bizonyos. Most néhány napja esős idő köszöntött be és ezzel együtt az a fenekellen sár, amely tavasszal és tavaly ősszel pokollá tette a külvárosi lakók életét. A kocsit merő pocsolya és nem sokkal különb a gyalogjáró sem. Igaz ugyan, hogy a háztulajdonosoknak rendben kellene tartani a házuk előtt a járdát, ha nagyon nagy a sár, homokkal is felhinteni, azonban ezt az intézkedést csak a háztulajdonosok egyrésze tartja be. Azok a háztulajdonosok, akiknek csak a házuk van a külvárosban és ők maguk másutt laknak, nem sokat törődnek a Borona- vagy Mihály-utcai járdájuk állapotával s a hatóság pedig nem szorítja őket erre. Szóval az a reményünk, a minek nyáron annyira örvendünk: hogy a megszavazott sok százezer koronával megcsinálják elsősorban a külvárosi utcákat, beleesett a sárba, abba a sárba, amelyben mi szegény külvárosiak évek óta fürdünk. Tisztelettel egy Mihály-utcai háztulajdonos.

— **Agyonlőtte a bedőlt ház.** A hetek óta tartó esőzések Olár Gligor kurtakéri gazda szalmafedelű pajtáját annyira átnedvesítették, hogy az épület ma délelőtt összedült. Az épületben tartózkodott Olárnak Márk nevű nyolc éves fia, akit a romok maguk alá temettek. A szerencsétlen fiú oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy még délelőtt meghalt. A vizsgálatot megindították.

— **Női kereskedelmi tanfolyam igazgató-sága** által előírt tankönyvek Weisz Leó cégnél kaphatók. 5601

— **Egy Kárpáti-féle fejfájás elleni pasztila** 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárán Arad, Boros Béni-tér. 4676

— **Szülők figyelmét felhívjuk**, hogy a tantestületek által előírt iskolakönyvek használt állapotban bekötve, a legújabb kiadásokban, féláron Aradon Weisz Leó könyvkereskedésében (Minorita-palota) szerezhetők be. 5601

— **Figyelem!** Ha olajfestményét, fényképét izlésesen és olcsón óhajtja kereteztetni, kérem bizalommal *Freimann József speciális képkeretezőhöz* Arad, Weitzer János-utca 9. fordulni, mivel itt kizárólag képkeretezéssel foglalkoznak, s így legkényesebb igényeknek is megfelel. Dusan felszerelt képkeret raktár. Megyei, városi telefon 912. 3831

— **Tankönyvek**, valamint az előírt író és rajzszerkek legjutányosabban szerezhetők be Pichler Sándor könyv- papir és írószer üzletében Arad, Szabadság-tér 1.

— **Szamosy Elsa nyilatkozata.** Kedves Doktor ur! A „Havasi Gyopár Crém”-jét már régen használok! E kitűnő toalette krém a legelsőrendű és jóval drágább külföldi szereknél sokkal jobb és hatásosabb! Szamosy Elza a m. kir. opera művésznője. 0598

— **Zsidó ünnepi imakönyvek** Pichler Sándor könyvkereskedésében nagy választékban kaphatók.

— **Ingusz I. és Fia cég** figyelemzteti igen tisztelt vevőit, hogy csak a 25 év óta Weitzer-utca-ban levő üzletében vásároljanak, máshol nincs üzlete cégnek. 5151

— **Használt tankönyveket** legelőnyösebben vásárol *Ingusznál* csak a Weitzer-utca-ban. 5151

— **Az izr. ünnepekre való mázörök**, valamint *Mirjam, Noémi és Hevesi-féle imakönyvek*, továbbá *izr. üdvözlő-jegyek* és levelezőlapok nagy választékban kaphatók *Kerpel Izso* könyvkereskedésében.

— **Iskola beiratások alkalmával ruha, haj és fogkefék, fésűk, intézeti tükrös kazzeták, iskolai táskák, zsebkések, erszények, gyermek táskák, könyvszíjak stb.** legnagyobb választékban és legolcsóbban *Hegedüs Gyula* üzletében Arad, Andrassy-tér 15. 4485

— **Friss olajfestékek**, ecsetek és felfeszített festővásznak *Kerpelnél* kaphatók.

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillérért, 180 hangjegy havi 2 kor. 40 fillért** kaphatók kölcsönzésre *Kerpel Izso* kölcsönzőintézetében, Aradon.

— **Uj iskolakönyvek** *Kerpelnél*.

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Uj postaügynökség.** Az aradi kereskedelmi és Iparkamara ez uton értesíti az érdekelteket, hogy Csanádvármegyében, Csanádalberti elnevezéssel folyó évi szeptember hó 21-étől kezdődőleg postai ügynökség lép életbe.

— **Miniszteri elismerés.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter Hanzéros Ádám, Szenté Mór aradvármegyei gazdasági tudósítóknak, számos éveken át kifejtett buzgó működésükért, „Elismerő oklevelet” adományozott.

— **Kinevezés.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter a számvevőségek tisztí személyzetének egyenített létszámában *Fagyas* Ferenc aradi lakost ideiglenes minőségű díjtalan számgyakornokká nevezte ki.

— **Katonai lóárverések Aradon.** A cs. és kir. 12. számú huszárezred az aradi lóvásártéren (a régi Maros-híd közelében), szeptember hó 20-án, mintegy 72 darab kincstári lovat a cs. és kir. 7. számú vonatosztály parancsnoksága pedig a temesvári nagy gyakorló téren (a belvárosi temető mellett), október hó 2-án mintegy 250 drb. kiselejtezett kincstári lovat nyilvános árverés útján elad. Az árverés az előbbi helyen reggel 7 órakor, az utóbbi helyen pedig reggel 8 órakor kezdődik. A vételár és az az után esedékes III. fokozatu bélyegilleték a vevő által az árverés alkalmával azonnal készpénzben lefizetendő.

Baromfivész elleni szer TYUKIN

használatát után nincs többé baromfivész! nap alatt megszüntet mindenféle ragályos betegséget.

Sok számos elismerő levél bizonyítja, orvosi bizonyítványok igazolják a szer kitűnőségét. Ahol ezen szer használják, ott baromfivész sincsen s hosszú időre vézmentesíti a baromfiakat, tyuk, lud kacsákat és galambokat.

A szer jóságáért szavatul a készítő. Szabadalmazva. — Törvényileg védve.

Minden üveghez külön használati utasítás. Ára: Egy literes üveg 4 korona, fél liter 2 kor. 20 fill. Megrendelhető az eladásra feljogosított

Hánu Nestor

Vörös Kereszt-drogeria 187

Arad, Weitzer J.-u. 2.

Használjuk míg a vész fel nem lépett. Rendeljük meg azonnal.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Naptár. Felkérjük vidéki levelezőinket, hogy a községükben található mindennemű állami intézmény hivatalnokainak névsorát, ugyancsak helyben az újabban alakult pénzintézetek, iparvállalatok, szövetkezetek, egyesületek, testületek stb. vezetőségét, hogy a tisztikari névsort a naptár részére, — hogy annak címtára pontos legyen — szíveskedjenek a kiadóhivatalnak beküldeni.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, szeptember 3.

Az időjárás nem akar megváltozni, holott körülbelül még egy hónapig a nyári idő lenne indokolt.

A gabonauzlet irányzata tartott.

Elkelt a mai piacon:

4000 mm. buza	21 00—21 70
Rozs	18 40
Árpa	18 60
Zab	19 20
Tengeri (consum)	19 60—20 00

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Tájékoztató tudósítás.

Budapest, szeptember 3

Készáru.

Kínálat, vételkedv korlátozt, 45 ezer mm. alig tartott.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912 októberi	11 38—11 39	11 35—11 36
Buza 1913. áprilisi	11 89—11 90	11 84—11 85
Rozs 1912. októberi	9 75—9 76	9 75—9 76
Tengeri 1912. szept.	9 92—9 93	9 89—9 90
Tengeri 1913. májusi	7 59—7 60	7 58—7 59
Zab 1912. októberi	10 36—10 37	10 36—10 37

Az árak 50 kilónként számoltva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Szeptember 3. —

Magyar aranyjáradék 4 ⁰ / ₀	— — — —	107 90
Magyar koronajáradék 4 ⁰ / ₀	— — — —	87 15
Magyar koronajáradék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	— — — —	76 26
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	— — — —	87 —
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	— — — —	87 —
Magyar nyeresénysorsjegy kölcsön	— — — —	213 —
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — —	152 —
Osztrák járadék papírban	— — — —	87 25

Osztrák járadék ezüstben	— — — —	90 30
Osztrák járadék aranyban	— — — —	112 75
Osztrák koronajáradék 4 ⁰ / ₀	— — — —	87 25
1880. évi osztrák államsorsjegy	— — — —	158 —
Osztrák-magyar bankrészvény	— — — —	21 05
Magyar hitelbank-részvény	— — — —	861 25
Osztrák hitelintézeti részvény	— — — —	657 75
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	— — — —	713 —
20 frankos arany (Napoleonkor)	— — — —	19 08
Német birodalmi márka	— — — —	117 80
Londoni vista	— — — —	24 11
Páris vista	— — — —	95 30
10 márkás arany	— — — —	28 56

Kőbányai sertéspiac.

— Szeptember 3 —

Szeptember 2. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (párunkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 165—167 fillér. Fiatal közép (párunkint 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 168—170 fillér. Közép (párunkint 240—280 kgr.) 176—178 fillérig.

Sertéslétszám: 1912. évi augusztus hó 30. napján volt készlet 35141 drb. — 1912. augusztus hó 31-én felhajtott 557 drb. — 1912. augusztus 31-én elszállított 107 drb. — 1912. szeptember 2. napjára maradt készletben 35609 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szerdán, 1912. szeptember 4-én

1. Dick Turpin, az utonállók. Detektív dráma. 2. Az elvált asszony. Kacagtató. 3. Sointol Chanperlybe. Természet után. 4. Náci Herkules lesz. Humoros. 5. A hamis barát. Az ártatlanul meghurcolt asszony. Dráma 2 felvonásban.

Előadások délután 6 órától kezdve esti 1/2, 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadás katonazenekar játszik. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi szinpadja

Ma szerdán, 1912. szeptember 4-én:

1. Kaspi tenger. Természetutáni felvétel. 2. A meg nem értett asszony. Társadalmi dráma. 3. Nune nyaaal. Humoros. 4. Mult emléke, vagy indiánok élet-halál-harca fehérekkel. Nagy amerikai dráma. 2 részben. Sláger.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatásig 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártzék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Tankönyv vásárlók

b. figyelmébe!

Ingusz I. és Fia

cég figyelmezteti vevőit, hogy csak a 25 év óta Weitzer-utcában levő üzletében vásároljanak, 5658

máshol nincs üzlete a cégnek.

Női és leányka felöltők

eredeti berlini modellei

a legnagyobb választékban
már megérkeztek :: ::

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

divatáruházába

Arad, Andrassy-tér 8.

A Minorita templom bejáratával szemben.

Szolid szabott árak!

Telefon 855.

Értesítés!

Igen tisztelt megrendelőimet és az uri nagy közönséget értesitem, hogy —

ősz és téli angol szövettudóságaim

— nagy választékban megérkeztek. —

Szíves megrendeléseket kérek, kitűnő tisztelettel 5596

HIRSCH ANTAL
uriszabó

Arad, Andrassy-tér 18. szám.

Izr. Fiuinternátus

Arad, Chorin Áron-utca 1.

Modernül berendezett intézet.

Felvesz

rendes és magántanulókat

Gondos, családias, vallásos nevelés és szigorú felügyelet.
Zongora használat.

5003

Prospektust készséggel küld az igazgatóság. Telefon 903.

Andrassy-tér 8. számú házban egy

üzlethelyiség

— különösen dohánytőzsdének alkalmas — folyó évi november hó 1-ére

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában. József főherceg-ut 22.

Igen tisztelt megrendelőimet és a nagyközönséget értesitem, hogy **József főherceg-ut 2. szám alá** át helyezett

férfi szabó üzletembe

a legdivatosabb bel- és külföldi szövettudóságaim nagy választékban megérkeztek.

Szíves pártfogást kérek, kitűnő tisztelettel 5681

Kiss András.

Iskolakönyvek

Új és használt állapotban utóbbiak **félárban!**

Minden tanszer a tantestület által előírt minőségben, a legolcsóbb árakon. — Legnagyobb választék körzők, iskolatáskák és minden egyéb rajz- és írószerekben. Kiváló tisztelettel:

Krausz Paulin

Által Péter-utca, Színház-épület.

5680

8083—1912. tlv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat

Az ujaradi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Crisán Aurél ügyvéd, ujaradi lakos végrehajtónak, Kobilás Vazul temesfűvesi lakos végrehajtást szenvedett elleni 80 korona 80 fillér tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az ujaradi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság területe levő a I. temesfűvesi 26 számú tjkvben A + 1. sorsz. 1477. hrsz. alatti ingatlanból Kobilás Vazult megillető jutalék 24 korona és II. a temesfűvesi 685. számú tjkvben A. I. 1. sorszám 54—55. hrsz. alatt Kobilás Vazul nevén álló ingatlan 851 korona kikiáltási árban Temesfűves községében 1912. évi november hó 20. napján d. e. 9 órakor bíról végrehajtási árverésen el fog adatni.

Az árverési feltételek ezen telekkönyvi hatóságnál és Temesfűves község előjáróságánál tekinthetők meg.

Ujaradon, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál, 1912. évi augusztus hó 21. napján.

Kovacsics, s. k.

5667

kir. járásbíró.

Semmi sem pótolhatja!

Bendalin

legjobb folyékony kályhaezüst-festéket.

Nem pattan le vörösről, izzott kályháról sem, hanem kihűlésük után ismét szép ezüstfényű marad.

Nem robban!

Használatban rendkívül kiadós.

Mindenütt kapható.

Egyedül gyárosok:

Georg Benda

Lutz-Werke

bronz festékgyár

Wien, Traismaier, Noe.

Prag.

Nagymennyiségű

maculatura

eladó.

Iskolakönyvek

tartós bekötését szolid árak mellett vállalja az

Aradi Nyomda Részvénytárs.

könyvkötészete, József főherceg-ut 22. szám.

Butorkiárusítás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy előrehaladt korom miatt a butorkészítéssel felhagytam és hogy készletben levő gyönyörű butoraimat a **beszerzési áron alul is**

végkiárusítom.

Kérve kérem a n. é. közönséget, hogy butorszükségletét nálam beszerezni szíveskedjen.

Varga József

ARAD, Kápolna-utca 6/b. szám.

5595

20485—912.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 61704—VI.—v—1912. sz. rendeletére közhírré tesszük, hogy a benzín motorral dolgozó kisiparosok részére szükséges adómentes motorbenzin piaci és mérsékelt eladási ára folyó évi augusztus hó 15-től kezdődőleg három hónapra, illetőleg további intézkedésig métermázsánként 23 (huszonhárom) korona.

Arad, 1912. augusztus hó 31-én.

A városi tanács.

Új női kalap divatterem.

A hölgyközönséget értesitem, hogy **Arad, Szt. Pál-utca 3. sz. alatt** egy modernül berendezett

női kalap divattermet nyitottam.

Állandóan dus választéku rak-tárt tartok legújabb őszi és téli eredeti bécsi kalapmodell ujdonságokból legjutányosabb árakban.

Szíves pártfogást kérek, kitűnő tisztelettel 5674

Spiegel J.

DEUTSCH ANNA

Weitzer János utca 17. szám.

Ajánlja az őszi idényre **LEÁNY ÉS FIUGYERMEKRUHA** divat termét. 5689

Ezen rovatban minden szöveg egy-egy betűtípusának ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri 18. sz.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 157. sz.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útvályaon küldendők — a melynyen a költség előér — vagy levélbéljegyekben. Tudakozásért a hirdetés ára mindenkor kétféleképpen, levélbeli megkötésnél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, és esetben, választással megválaszol. Az apróhirdetések díja a szöveg sorszáma szerint: szövegű: 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a későbbiek felvilágosításával jelszók. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kiválasztása díjlanul megsemmisül. HIRDETÉSEK RÉTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alattkül-
denek a kiadóhivatalba, ne tessék
eredeti okiratokat mellékelni, mert
erettük semmiféle felelősséget nem
vállalunk. Azokat az ajánlatokat,
melyeket az apróhirdetés megje-
lenésétől számított 4 héten belül
címzettjük el nem visz, a kiadó-
hivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

Női kezek

Ápolására legjobb a Vojtek és
Weiss készítménye. III-711

Lélek.

Mi az oka az erőltetett közöny-
nek? Contra.

Ha hull a haja,

használd a magyar haj-perolint
Vojtek és Weisstól. III-711

ELLÁTÁS.

Jó családból való

iskolás gyermekeket a közelgő
tanévre teljes ellátás és családi
felügyelet mellett, esetleg zongora-
használat és oktatással elvál-
lalok. Horovitz Samuné, Eötvös-
utca 17. 5061

ÜZLETEK.

Egy forgalmas

helyen levő vegyes kereskedés la-
kással, ugyancsak egy külön üz-
lethelyiség október 1-re kiadó. Bő-
vebbet Csernovits Péter-u 17., az
üzletben. 5661

INGATLAN.

Eladó

Botond-u'ca 10. számú ház üzlet-
nek alkalmas üres saroktelekkel. 5669

ALKALMAZÁST NYER.

4 polgárit végzett

ügyes kisasszony alkalmazást nyer
Kerpel Izsó kölcsönkönyvtárában. 5688

Egy irodista

azonnal felvétetik Färber Lajosnál,
Arad. 5678

Lapkiördőpár

felvétetik az Aradi Közlöny kiadó-
hivatalában.

ALKALMAZÁST KERES.

Pénztárkezelő

gyakorolt, ajánlkozik azonnallal.
Cím Pap Sándorné Nagyvárad-
ut 10. szám. 5625

Gyermektelen

házaspár. egy jó házmesteri állást
keres, október 1-ső vagy 15-ikére.
Cím a kiadóhivatalban. 5668

Nagyobb

gyermek mellé ajánlkozik lehető-
leg fődszinten. középkorú asszony.
Cím: Toth Ádám E. Választó-u.
33. szám. 5671

Házitanítónak

ajánlkozom alsóbb gimnazista ta-
nulók mellé vidékre, vagy Pestre.
Szakvizsgázott róm. kath. vallásu
tanárjelölt vagyok, zenéhez is ér-
tek. Cím a kiadóban. 5670

Ötlevelű kisasszony

nevelőnek ajánlkozik, nagy ké-
zímunkaismerettel bír. Elmegy vi-
dekre is. Cím a kiadóban. 5682

KIADÓ LAKÁS.

Egy modern 5 szobás

magánház, közel a Szabadság-
térhez, kiadó. Bővebb értesítést
Abbázia kávéházban. 5198

2 szobás utcai lakás

kiadó Aranykő-utca 20. szám.

November 1-től

a Perényi-utcában új házban 4
esetleg 5 szobás lakás kiadó. Bő-
vebbet Gróf Königsberg Fidelel,
Perényi-u. 6. 5655

Gyermektelen

hivatalnok családnál, egy külön-
bejárati csinos szoba havi 20 ko-
ronáért, kiszolgálással, azonnallal is
kiadó. Aulich Lajos-utca 7/e. alatt.

A poloska

teljes kártása csupán Vojtek és
Weiss biztos szereivel érhető el.
III-711

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Zöldő ünnepi

imakönyvek, valamint az összes
szertartási cikkek Pichler Sándor
könyv- és papirkereskedésében kap-
hatók. Szabadság-tér 1. Telefon 308.
5311

Egy 8 hónapos

bernáthgyi tiszta fajkutyá el-
adó Vecsey-utca 8. sz. a. 5690

Glefoy Centenar

a legideálisabb éjeli mécs, füst és
szagatlan, egyben melegen tart-
ható a gyermek részére a tej vagy
tea. Kapható Aradon, Éles Armin,
Fejér Gyula, Török Andor és Társa,
Róna Jenő, Hoffmann Ottó, Dürr
Gusztáv cégeknél. Battonya: Gel-
ler Samu, Pecska: Lusztig Ernő 5014

Valódi

Johan Maria Farina kölni víz fő-
raktára Róna Jenő cég, Andrassy-
tér 18., ugyancsak divat hajtűk
és francia gummi különlegesség
nagy raktára. Városi és megyei
telefon 233. 3291

Iskolakönyvek,

papír és írószerek legelőnyöseb-
ben szerezhetők be Pichler Sándor
könyv- és papirkereskedésében
Arad, Szabadság-tér 1. sz. 5311

Consollükör

barna, matt keretben, kitűnő kar-
ban helyszüke miatt eladó. Cím
a kiadóban. 5650

Tankönyvek,

a tantestület által előírt író- és
rajzszerek legelőnyösebben szerez-
hetők be „Minerva” könyvkereske-
désben Arad, Dobó-utca 1. (a
Ferenc-téri polgári fiúiskola mel-
lett.) 5311

Benzin Jocomobil

12 HP. teljesen jó karban, jótál-
lás mellett jutányos árban és ked-
vező feltételek mellett, azonnallal
eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt
Vostinar Istvánné cég Világos. 4351

Üzlet

feloszlás miatt, ca 3000 akó don-
ga-fa eladó. Loosz Antalnál, Vilá-
goson. 5687

KÜLÖNFÉLE.

Szép, tágas, portálos

üzlethelyiség és egy 3 szobás, elő-
szoba, fürdőszoba, lakás no-
vember hó 1-ére kiadó. Bővebbet
Deák Ferenc-utca 39. 5571

A nagyérdemű közönség

szíves figyelmébe ajánlom, angol
és francia divatszalonomat. Egy-
ben értesítem, hogy feltétlen ur-
lányokat szabni és varrni tanítok
olcsó díjazás mellett. Paál Margit,
Aulich Lajos-u. 16. 5672

Rum compositio

jó házi rum előállítására Vojtek és
Weisstól. III-711

Fűtési lámpa közeledtével

a Herkules fűrészt vállalat irodája,
Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagy-
közönségnek a rendű aprított tű-
zifát 100 kilónként 2 kor. 70 fill-
lérért hazaszállítva, ugyancsak
egész, esetleg fél waggon rakomány
cser., bük és gyertyánfát karte-
len kívüli legolcsóbb árban befu-
varozva fűrészelve és hasítva. Mo-
toros fűrészgépeink is házhoz ren-
delhetők. Felvilágosítást készséggel
nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

Ha nem jól emékszel

a hírdő, adjon neked Vojtek és
Weiss hírneves állat tápporától.
III-711

Taxameteres

Bér-autók
Telefonszám
316

2881
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház-

ból arany, ezüst és ékszerek
Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tökölly-tér 1. sz. 5621

Jó egészségének

fenntartására használjon mindenki

Kárpáti-féle

epenhajtót,

mely a legkiválóbb fájdalom-
csillapító gyomortisztító házi szer.
Isa édes, hatása gyors és biztos.
1 üveg utasítással 40 fillér.
12 üveg franco K 480. Kapható
kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertárban 4576

ARAD, BOGOS BENI-TÉR.

Gyermek patent harisnya

legnagyobb választékban, legolcsóbb árak mellett

Bársony Andornál Arad, Szabadság-tér 17.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája, könyvkötészete és betűtűmőrtődéje.